

The Paradox in International Government Practices Regarding the Non-Recognition of the Taliban Government, with a Focus on Iran's Strategy

Ahmad Reza Tohidi

Associate Professor of the International Law Department of Qom University, Qom, Iran (Corresponding author).

ar.tohidi@qom.ac.ir

 0000-0002-3852-0920

Mohammad Amir Qasemishahi

Learned of religious Sciences and PhD student of public international law of Qom University, Qom, Iran.

maqasemishahi@gmail.com

 0000-0003-4196-1601

Abstract

The prevailing political turmoil and the fragile economic conditions compelling Afghans to desperation and migration serve as backdrop for this research. Anchored in the theory of democratic government legitimacy, this study employs a descriptive-analytical approach to address the perplexing paradox in international government practices concerning the non-recognition of the Taliban government within the realm of international law. Many countries maintain relations with the Taliban government; with active embassies in Kabul and diplomatic engagements with its officials. Some countries such as China, Russia, Iran, and Turkey as well as Turkmenistan have entrusted the Afghan embassy to the caretaker government of the Taliban. Yet, these nations officially refrain from granting recognition and insist that their interactions should not be construed as such. A primary objective of this research is to elucidate the distinction between recognition and other international functions of governments, with a particular emphasis on the strategy of the Islamic Republic of Iran. The central hypothesis posits that the international community views the legitimacy of the Taliban government with skepticism, deeming population, territory, and sovereignty as insufficient indicators of its legitimacy. The research findings underscore the pivotal importance of recognition for the Taliban government because, as without recognition, it remains excluded from the international community. The existence and stand of governments in the international arena hinge on recognition, a principle applicable to the Taliban government as well. Recognition or non-recognition by another government is a unilateral and discretionary political action that does not affect the existence of a government. Instead, it carries political implications for the recognizing state. Therefore, recognition is a privilege rather than an inherent right, contingent on the intention of the recognizing state. It cannot be attained solely through adherence to international law, as the law concerns itself with the legal consequences of a political reality—the state. The framework and political context determine this right. The international community holds the contemporary standard of democratic government legitimacy, characterized by adherence to democracy, the rule of law, respect for human rights, the rights of ethnic and religious minorities, and the non-establishment of government through the use of force, as the criterion for recognition. The Taliban government must align with these principles to secure international recognition. Other governments' actions, guided by various considerations, do not constitute recognition, and does not entail its legal implications, and do not grant the Taliban government membership in the international community. Therefore, adherence to the principles of democratic government legitimacy appears as the sole viable path to rescue both the Taliban government and the Afghan people from their current predicament.

Keywords: Unilateral Acts of Governments, Taliban Government, Recognition de jure, International Governments Procedures and Democratic Legitimacy of Government.

E-ISSN: 2588-6525 / Center for Strategic Research / The Scientific Journal of Strategy

Journal of "The Scientific Journal of Strategy" © 11 years by Center for

Strategic research is licensed under [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

10.22034/RAHBORD.2023.394833.1552

ناسازواری رویه بین‌المللی دولت‌ها در پیوند به عدم شناسایی حکومت طالبان با تأکید به راهبرد ایران

احمدرضا توحیدی

دانشیار گروه حقوق بین‌الملل دانشگاه قم، قم، ایران (نویسنده مسئول).

ar.tohidi@qom.ac.ir

 0000-0002-3852-0920

محمدامیر قاسمی شاهی

دانش‌آموخته حوزه و دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل عمومی دانشگاه قم، قم، ایران.

maqasemishahi@gmail.com

 0000-0003-4196-1601

چکیده

سردرگمی سیاسی و وضعیت شکننده اقتصادی که مردم افغانستان را به ناامیدی و مهاجرت واداشته‌اند، باعث شدند پژوهش حاضر با تکیه بر نظریه مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت که چهارچوب نظری مقاله انتخاب شده است و به‌کارگیری روش توصیفی - تحلیلی، به جواب این سؤال بپردازد که راه‌حل ناسازواری رویه بین‌المللی دولت‌ها در پیوند به عدم شناسایی حکومت طالبان از منظر حقوق بین‌الملل چیست؟ کشورهای متعدد با حکومت طالبان روابط دارند یعنی هم سفارتشان در کابل فعال هستند و هم دیپلمات از حکومت طالبان در سفارت افغانستان پذیرفته‌اند و برخی کشورها (چین، روسیه، ایران، ترکیه و ترکمنستان) حتی سفارت افغانستان را به حکومت سرپرست طالبان تحویل داده‌اند، ولی باز هم اعلان می‌کنند، آن را به رسمیت نمی‌شناسیم و روابط ما نباید به معنای شناسایی تلقی شود. بیان تفاوت شناسایی با سایر عملکردهای بین‌المللی دولت‌ها و تأکید بر راهبرد جمهوری اسلامی ایران، مهم‌ترین هدف این پژوهش می‌باشد. فرضیه‌ای این پژوهش این است که از دید جامعه بین‌المللی مشروعیت حکومت طالبان محل تردید است و صرفاً سه مؤلفه جمعیت، سرزمین و حاکمیت را برای شناسایی آن کافی نمی‌دانند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد؛ شناسایی برای حکومت طالبان مهم و سرنوشت‌ساز است، چون بدون شناسایی از سوی دیگر دولت‌ها؛ قادر به ورود در جامعه بین‌المللی نخواهد بود. حق حیات دولت‌ها در عرصه بین‌المللی متکی به شناسایی است که حکومت طالبان مستثنی از این امر نمی‌باشد. شناسایی یک دولت یا عدم آن توسط دولت دیگر، یک عمل و اقدام سیاسی یکجانبه و صلاح‌دید است که فی‌نفسه بر موجودیت یک دولت تأثیرگذار نیست و دولت صادرکننده را فقط در زمینه سیاسی متعهد می‌سازد؛ بنابراین، شناسایی یک امتیاز است نه یک حق که قصد دولت صادرکننده در آن، تعیین‌کننده می‌باشد، تنها با تکیه بر حقوق بین‌الملل نمی‌شود به‌عنوان دولت دست یافت؛ زیرا حقوق فقط به آثار

حقوقی واقعیتهای سیاسی که عبارت از دولت باشد، متوجه است و چهارچوب و محدوده سیاسی این حق را معین می‌کند. جامعه جهانی معیار نوین نظریه مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت که عبارت از پابندی به مردم‌سالاری، حاکمیت قانون، رعایت حقوق بشر و حقوق اقلیت‌های قومی و مذهبی و ایجاد نشدن حکومت از طریق توسل به زور است را مدنظر دارد، بدین لحاظ، تاکنون هیچ کشوری به رسمیت نشناخته‌اند و بدون اصلاحات به رسمیت نخواهد شناخت. سایر عملکرد دولت‌ها که بر اساس یک‌سری ملاحظات صورت می‌گیرند به معنای شناسایی نیست و آثار آن را در پی ندارد و نمی‌توانند حکومت طالبان را عضو جامعه بین‌المللی بسازند؛ بنابراین، راهی دیگری جز پابندی به مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت، برای نجات حکومت طالبان و مردم افغانستان از این وضعیت، به نظر نمی‌رسد.

کلیدواژه‌ها: اعمال یکجانبه دولت‌ها، حکومت طالبان، شناسایی دوزوره، رویه بین‌المللی دولت‌ها، مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت، ایران.

شاپای الکترونیک: ۶۵۲۵-۲۵۸۸ / پژوهشکده تحقیقات راهبردی / فصلنامه علمی راهبرد

CC BY 4.0

10.22034/RAHBORD.2023.394833.1552

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه و بیان مسئله

متعاقب شنیدن از استقرار حکومت طالبان در کشور همسایه افغانستان، در ابتدای امر ممکن است در ذهن برخی‌ها این پرسش ایجاد شود که طالبان کیست، در چه زمانی و چرا شکل گرفتند؟ و شاید کمتر بدانند که این گروه اسلام‌گرا عمدتاً از بین قبایل پشتون که در دو طرف خط دیورند^۱، در افغانستان و پاکستان فعلی زندگی می‌کنند (Qureshi, 1996, p. 99; Sungur, 2016, p. 441) و یکی از چهار قوم بزرگ (هزاره، پشتون، ازبیک و تاجک) در افغانستان می‌باشند (نجفی، ۱۳۸۹، ص. ۶۳) یارگیری نموده‌اند. منشأ اصلیشان، مدارس مذهبی پاکستان بوده و با کمک آی.اس.آی، پس از توقف کاروان تجاری مربوط به تجار پاکستانی از سوی فرماندهان خودسر مجاهدین که به مقصد آسیای میانه در حرکت بود، تحت نام تأمین امنیت و ثبات و از بین بردن بی‌بندوباری‌های موجود در حکومت مجاهدین، ظهور و از مرز چمن پاکستان وارد اسپین بولدک افغانستان شدند (مولائی، ۱۴۰۰، ص. ۲).

طالبان، بار اول از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۰، بر دوسوم افغانستان حاکم شدند. حضور اسامه بن‌لادن، رهبر اسبق شبکه القاعده در افغانستان، طالبان را روبه‌روی جامعه‌ای جهانی قرار داد؛ زیرا، بن‌لادن از سوی آمریکا متهم به طراحی بمب‌گذاری سفارتخانه‌های این کشور در سال ۱۹۹۸ در کنیا و تانزانیا و حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ به مرکز تجارت جهانی در نیویورک، شده بود. حمایت طالبان از اسامه بن‌لادن سبب حمله آمریکا به افغانستان شد (Shaw, 2017, pp. 863-865) و بار دیگر کابل به‌دست حکومت ربانی افتاد (۱۳۸۰/۸/۲۳). در ۱۳۸۰/۹/۶ اجلاس در شهر بُن - آلمان تحت سرپرستی سازمان ملل ترتیب و براساس توافقنامه‌ای بُن،

۱. خط دیورند که مسافتی معادل ۱۵۰۰ مایل را می‌پوشاند، از پامیر شروع و مناطق بایر جنوب نزدیک به دریای عرب را لمس می‌کند. در نتیجه توافقنامه‌ای دیورند (۱۸۹۳) میان عبدالرحمن خان پادشاه افغانستان، و سر اچ مورتیمر دیورند، وزیر خارجه بریتانیا در هند امضاء شد، به‌وجود آمد. مرز را در منطقه‌ای مشخص کرد که مردم آن ادعای وفاداری به‌هیچ‌یک از دو کشور هند بریتانیایی و افغانستان را نداشتند. طبق این قرارداد، دو طرف، متعهد شدند که در قلمروهای یکدیگر که فراتر از خط قرار دارند، «مداخله» نکنند و به توافقنامه احترام بگذارند. با این حال، انتظار می‌رفت که توافقنامه دیورند به عدم اطمینان، بی‌اعتمادی متقابل و همه‌تردیدها پایان دهد؛ اما این مرز عمدتاً به دلیل ماهیت خودسرانه مرز ددرساز باقی ماند. این موضوع از زمان ظهور پاکستان (۱۹۴۷) پیچیده‌تر شد، پاکستان خط دیورند را به‌عنوان مرز رسمی خود با افغانستان به رسمیت می‌شناسد؛ اما دولت‌های متوالی افغانستان به‌شدت از به رسمیت شناختن خط دیورند به‌عنوان مرز رسمی خود با پاکستان دوری نموده‌اند؛ بنابراین، مسئله خط دیورند هر دو کشور را در یک رویارویی پایدار قرار داده است (Poya, 2019, pp. 1-2).

دولت موقت به ریاست حامد کرزی تشکیل گردید (کنسولگری جمهوری اسلامی ایران - هرات، بی تا). حملات طالبان از سال ۲۰۰۴ به بعد افزایش یافت به گونه‌ای که از سال ۲۰۰۸ به خونین‌ترین سال یاد شد. حکومت کرزی و نیروهای خارجی، مذاکره با طالبان را مطرح کردند و بدین منظور شورای عالی صلح افغانستان تشکیل شد؛ اما مذاکرات بجایی نرسید (حسین‌خانی، ۱۳۹۰، صص. ۲۲۲-۲۳۱)، در دور دوم حکومت غنی، موافقتنامه‌ای دوحه، به امضاء رسید و به تعقیب آن خروج کامل نیروهای آمریکایی آغاز، پنج‌هزار زندانی طالبان آزاد، جنگ شدت گرفت و حکومت عقب‌نشینی تاکتیکی کرد.

رئیس‌جمهور غنی، در ۱۴۰۰/۵/۲۴ به امارات متحده عربی فرار کرد و طالبان وارد کابل شد (کاوه، ۱۴۰۱)، برخی در استان پنجشیر به مخالفت با طالبان پرداختند. سرانجام طالبان در تاریخ ۱۴۰۰/۶/۱۵ استان پنجشیر را هم تصرف نمودند (یوسفی، ۱۴۰۱) و بر کل افغانستان حاکم شدند. دولت موقت خود را تحت نام امارت اسلامی افغانستان در (۱۶ شهریور ۱۴۰۰) معرفی نمودند (خبرگزاری آریانا نیوز، ۱۴۰۰)، احزاب مخالف در بیرون از افغانستان، شورای مقاومت ملی برای نجات افغانستان را تشکیل و از جبهه مقاومت که با طالبان درگیر جنگ بود حمایت نمودند. جبهه آزادی افغانستان نیز در سال ۱۴۰۲ به صورت پراکنده با طالبان وارد جنگ شده است.

هم‌اکنون (خرداد ۱۴۰۲) با سپری شدن بیش از دو سال هیچ کشوری، حکومت طالبان را به رسمیت نشناخته است. متقی وزیر خارجه طالبان، در یک کنفرانس خبری مدعی شد که به ۱۰ کشور دیپلمات اعزام کرده است (خبرگزاری تسنیم، ۱۴۰۱)، کشورهای چین، روسیه، ایران، ترکیه و ترکمنستان علاوه بر قبول نمودن دیپلمات، سفارتخانه‌ای افغانستان در کشورشان را نیز به طالبان سپرده‌اند. در عین حال، بعضاً در مجمع عمومی سازمان ملل جهت تصویب قطعنامه در پیوند به عدم شناسایی حکومت طالبان رأی داده‌اند؛ اما در موضع رسمیشان اعلان می‌کنند آن را به رسمیت نمی‌شناسیم و روابط ما نباید به معنای شناسایی^۱ تلقی شود. در چنین وضعیت که از دید نگارنده یک ناسازواری است، چون از یک سو برخی کشورها به عنوان مثال، جمهوری اسلامی ایران با حکومت سرپرست طالبان در زمینه‌های مختلف روابط دارد و از سوی دیگر در موضع رسمی‌شان اعلان می‌کند تا حکومت

فراگیر تشکیل نشود آن را به رسمیت نمی‌شناسیم و در مجمع عمومی سازمان ملل نیز رأی دادن که بدون تشکیل حکومت همه‌شمول، حکومت طالبان نباید به رسمیت شناخته شود. حال سؤال اصلی این پژوهش این است: راه‌حل این ناسازواری از منظر حقوق بین‌الملل چیست؟ تفاوت شناسایی با سایر عملکردهای بین‌المللی دولت‌ها^۱، به‌عنوان اعمال یکجانبه^۲، مهم‌ترین هدفی است که در این پژوهش دنبال می‌شود. تا نشان دهد که شناسایی و سایر عملکردهای دولت‌ها دارای چه استدلال و آثار حقوقی و غیرحقوقی هستند. هر چند در کنار این هدف کلی، به اهداف فرعی‌تری از جمله تحلیل اهداف راهبردی جمهوری اسلامی ایران نیز توجه شده است.

جهت تبیین سؤال‌های روش توصیفی - تحلیلی اتخاذ شده چون از یک طرف توصیف شناسایی و سایر عملکردهای دولت‌ها ضروری است، از سوی دیگر توضیح و تبیین پیش‌فرض‌ها، گزاره‌ها، مفاهیم و مفروضه‌های تفاوت شناسایی و سایر عملکردهای دولت‌ها، ماهیت تحلیلی دارد. یعنی علاوه بر تصویرسازی آنچه هست به تشریح و تبیین دلایل چگونگی بودن و چرایی مسئله و ابعاد آن می‌پردازد. در چنین تحقیقی، محقق برای تبیین و توجیه دلایل، نیاز به تکیه‌گاه استدلالی محکمی دارد؛ بنابراین، در این پژوهش از نظر منطقی جزئیات مربوط به مسئله‌ای تحقیق با گزاره کلی به‌نام نظریه مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت ارتباط داده می‌شود و سپس نتیجه‌گیری می‌شوند. شیوه‌ای گردآوری اطلاعات به‌صورت کتابخانه‌ای است که بر مبنای نقد کتاب‌ها، مقاله‌ها و اسناد بین‌المللی استفاده شده است. در طراحی فرضیه پژوهش دلایل (عدم رعایت حقوق بشر؛ به‌ویژه حقوق زنان و حقوق اقلیت‌های قومی، عدم مبارزه با تروریسم؛ عدم حکومت فراگیر متشکل از مذاهب و اقوام مختلف و نظریه مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت)، عدم شناسایی حکومت طالبان مورد توجه قرار گرفته است. مهم‌ترین مشکلی که این پژوهش به دنبال حل آن است، شرایط بسیار اسفناک، بدون رعایت حقوق مدنی و سیاسی، بدون رعایت حقوق بنیادین بشر، و وضعیت مبهم سیاسی و شکننده‌ای اقتصادی مردم افغانستان است که نسبت به ارائه یک تحلیل واقع‌بینانه و جامع‌تر گام برداشت تا مسئولیت حکومت در چهارچوب قواعد حقوق بین‌الملل به الزام‌های اساسی مردم‌سالارانه و حقوق بشر در آینده افغانستان در قالب صحیح و بهتر تبیین و پیش‌بینی شود.

۱. ادبیات پژوهش

۱-۱. پژوهش‌های داخلی

عزیزی (۱۴۰۰) در مقاله شناسایی امارت اسلامی افغانستان (طالبان) از منظر حقوق بین‌الملل، نتیجه‌گیری نموده است که امارت اسلامی افغانستان تا زمان اثبات همکاری با دیگر دولت‌ها در مبارزه با گروه‌های نظیر داعش و نیز رعایت هنجارهایی مانند: حقوق بشر و زنان و تشکیل حکومتی فراگیر، از سوی جامعه بین‌المللی به‌ویژه دول غربی شناسایی نخواهد شد.

ساوری و همکارانش (۱۴۰۱) در مقاله مشروعیت دولت طالبان از منظر حقوق بین‌الملل، به این نتیجه رسیده‌اند که مؤلفه‌های مشروعیت یک دولت از منظر حقوق بین‌الملل نوین، نسبت به حقوق بین‌الملل کلاسیک، تفاوت‌های آشکاری یافته است و جامعه بین‌المللی تا رفع نگرانی‌های حقوق بشری و بشردوستانه، و... شناسایی حقوق مردم در تعیین سرنوشت و اعمال شیوه‌های حکمرانی خوب و معیارهای شناخته شده بین‌المللی، دولتی اسلامی طالبان را به رسمیت نخواهد شناخت.

منوری و همکارانش (۱۴۰۱) در مقاله راهبرد چین جهت گسترش همکاری با طالبان پس از خروج آمریکا، نتیجه‌گیری نموده‌اند که مؤلفه‌های امنیتی و اقتصادی در رابطه چین و طالبان قبل از خروج آمریکا و در دوره حاکمیت کنونی طالبان برجسته شده و چین به‌دنبال مداخله سازنده و تبدیل شدن به بازیگر مؤثر در مجموعه امنیتی منطقه‌ای جنوب آسیا از طریق همکاری با طالبان است.

حسینی و همکارانش (۱۴۰۱) در مقاله مسئولیت حمایت و استیلای طالبان بر افغانستان در پرتو دیالکتیک هنجارهای بشری، به این نتیجه رسیده‌اند که حاکمیت نه‌تنها یک حق بلکه مسئولیتی است که به‌موجب آن یک دولت به‌مراقبت و رعایت حقوق افراد تحت صلاحیت خود متعهد می‌باشد. در زمینه حمایت و حفاظت از حقوق ملت افغانستان، ایجاد بستری مناسب برای اعمال حق تعیین سرنوشت آنها می‌تواند راهکاری برای خاتمه یافتن نابسامانی موجود در این کشور باشد. اگر دولتی قادر یا مایل به حمایت از افراد تحت صلاحیت خود نباشد، به‌عهده جامعه بین‌المللی می‌باشد.

طاهری (۱۴۰۱) در مقاله طالبان و تشکیل دولت لویاتان قومی - مذهبی در افغانستان (بررسی تحلیلی - انتقادی امارت اسلامی از منظر فلسفه سیاسی)، نتیجه‌گیری نموده است که طالبان با سلطه مجدد بر افغانستان دولت لویاتان قومی -

مذهبی تشکیل داده و به مبانی و مفاهیم مشروعیت‌ساز مرسوم در عرف بین‌الملل وفاداری ندارد و مبانی مشروعیت خود را مبتنی بر فقه حنفی، عرف پشتونوالی و سنت لویه جرگه می‌داند که هیچ‌کدام از آنها مبانی عام و معتبر مشروعیت در عرف ملی و بین‌المللی به‌شمار نمی‌روند.

۲-۱. پژوهش‌های خارجی

آقایان فهیم و مجیدخان (۲۰۲۲)^۱ در مقاله به‌رسمیت شناختن حکومت طالبان در افغانستان و جامعه جهانی، نتیجه‌گیری نموده‌اند کشورهایی که در افغانستان نقش دارند عمدتاً به دو گروه تحت رهبری آمریکا که تعامل و به‌رسمیت شناختن دولت طالبان را چالش‌برانگیزتر خواهد یافت و گروه دیگر به‌رهبری چین - روسیه که تلاش خواهد کرد تا خلأ راهبردی در افغانستان را که توسط آمریکا و متحدانش باقی مانده است، با تعامل فعال‌تر با دولت طالبان پر کند.

آقای هالند (۲۰۲۱)^۲ در مقاله منافع ملی پاکستان و به‌رسمیت شناختن رژیم طالبان افغانستان، به این نتیجه رسیده است که همکاری پاکستان با کشورهای مردم‌سالار همفکر، به‌ویژه آمریکا، کانادا، اعضای اتحادیه اروپا و بریتانیا، در مورد شرایط به‌رسمیت شناختن بین‌المللی حکومت طالبان، می‌تواند به کاهش نگرانی‌های غرب در مورد نفوذ فزاینده چین بر اسلام‌آباد کمک کند. اسلام‌آباد در موقعیت منحصربه‌فردی برای تحت فشار قراردادن طالبان برای دور شدن از افراطیت مذهبی و احترام به حقوق بشر از جمله ایجاد فرصت‌ها برای زنان قرار دارد.

آقایان کوگان و گیل (۲۰۲۲)^۳ در مقاله مشروعیت و توسعه بین‌المللی در افغانستان تحت‌سلطه طالبان، نتیجه‌گیری نموده‌اند. از آنجایی که طالبان به تحکیم قدرت در افغانستان ادامه می‌دهد، ناگزیر است که دولت‌ها و نهادها برای دسترسی افغانستانی‌ها به کمک‌های بشردوستانه با آن تعامل داشته باشد. با این حال، باید توجه داشت که تعامل صرفاً بازتاب درک قدرت است؛ اما نه مشروعیت.

علی‌رغم پژوهش‌های مختلف انجام شده راجع به طالبان، به‌ویژه در موضوع شناسایی و مشروعیت حکومت طالبان، کمتر به‌بررسی ناسازواری رویه بین‌المللی دولت‌ها پرداخته شده است و جنبه نبودن این پژوهش بیان تفاوت شناسایی با سایر عملکردهای یکجانبه دولت‌ها است.

1. Muhammad Faheem & Minhas Majeed Khan

2. Kenneth M. Holland

3. mark s. coGan& don mclain Gill

۲. چهارچوب نظری پژوهش

نظریه مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت، چهارچوب نظری این پژوهش را تشکیل می‌دهد. نخست به اشکال شناسایی اشاره می‌شود تا روشن گردد در جامعه بین‌المللی نسبت به شناسایی چه تحولی به وجود آمده که حکومت طالبان با مشکل مواجه شده است.

۲-۱. اشکال شناسایی حکومت

یک حکومت بدون شناسایی، قادر به ورود در جامعه بین‌المللی نخواهد بود. هر چند شرایط دیگر را داشته باشد نیاز به مشروعیت بین‌المللی^۱ دارد که تنها از طریق شناسایی محقق می‌گردد. شناسایی انواع مختلف دارد. گاهی به صورت دوازده یا رسمی و قانونی که قابل برگشت نیست، گاهی به صورت دوفاکتو یا غیررسمی و عملی، که دولت شناسایی‌کننده بیشتر به شکل حکومت جدید توجه دارد و در صورتی اتخاذ می‌شود که قانونی بودن آن محل تردید باشد؛ با قیود و شرایطی همراه است؛ ممکن است با تحقق شرایط لازم از سوی حکومت جدید؛ این شناسایی تبدیل به شناسایی کامل یا دوازده گردد؛ در غیر آن می‌تواند از شناسایی خود برگردد. هر چند از لحاظ عملی تعدادی از کشورها و سازمان‌های بین‌المللی به نحوی با حکومت طالبان در تعامل هستند که دال بر شناسایی دوفاکتوی آن است؛ اما از لحاظ اعلامی تاکنون هیچ کشوری حتی این نوع شناسایی را هم اعلام نکرده است (مظاهری جبلی و بهنام‌رودسری، ۱۳۹۸، ص. ۵۶ و لطفی، ۱۳۹۸، صص. ۵۶۴-۵۶۷).

گاهی به صورت صریح است، مانند اظهار بیانیه و گاهی به صورت ضمنی که از عملی بر قصد شناسایی، ناشی می‌شود (مظاهری جبلی و بهنام‌رودسری، ۱۳۹۸، ص. ۶۱-۵۹ و عزیز، ۱۳۹۷، ص. ۴۶۸). گاهی به صورت حداقلی که دولت‌ها در صحنه بین‌المللی دنبال کسب شناسایی هستند تا حق حیات در عرصه بین‌المللی پیدا نمایند. در برابر آن، شناسایی حداکثری است، مانند تلاش روسیه شوروی برای شناسایی شدن به‌عنوان قدرت بزرگ یا ابرقدرت و یا عضو خانه مشترک اروپا (قوام و دیگران، ۱۳۹۳، صص. ۱۲-۱۵)، با جمعیت، سرزمین و قدرت سیاسی دولت جدید موجودیت پیدا می‌کند و این عمل حقوقی تلقی می‌شود، ولی به‌طور کلی شناسایی یک عمل سیاسی به حساب می‌آید، حداقل دو شاهد بر این مدعا می‌توان ذکر کرد:

1. International Legitimacy

۱- شناسایی از سوی مؤسسه حقوق بین‌الملل در اجلاس ۱۹۳۶، عمل سیاسی تعریف شده؛

۲- عرف بین‌المللی^۱ نیز شناسایی را یک جریان سیاسی قلمداد می‌کند (عزیزی، ۱۳۹۷، ص. ۴۶۶).

دو نظریه وجود دارند: الف) نظریه تأسیسی: یک موجودیت تنها زمانی تبدیل به یک دولت می‌شود که مورد شناسایی قرار بگیرد. به رسمیت شناختن شرط لازم است (Kohen, 2006, p. 97; Ryngaert & Sobrie, 2011, p. 469).
 ب) نظریه اعلامی: معتقد است یک موجودیت با برآورده کردن الزام‌های واقعی، به دولت تبدیل می‌شود و به رسمیت شناختن صرفاً آن واقعیت را تصدیق و اعلام می‌کند (Kohen, 2006, p. 97).
 دیگران، ۱۴۰۱، صص. ۱۳۰۰-۱۳۰۱ و لطفی، ۱۳۹۸، ص. ۵۵۶).
 ۹۷؛ صادقی و دیگران، ۱۴۰۱، صص. ۱۳۰۰-۱۳۰۱ و لطفی، ۱۳۹۸، ص. ۵۵۷).
 کنوانسیون مونته‌ویدئو^۲ نیز در تأیید این نظریه مقرر می‌دارد: «وجود سیاسی دولت، مستقل از به رسمیت شناختن دولت‌های دیگر است...» (ماده ۳). اکثر حقوق‌دانان بین‌المللی طرفدار نظریه اعلامی هستند چون با رویه دولت‌ها همگامی بیشتر دارد، شناسایی اساساً ماهیتی اعلامی دارد و نمی‌تواند جنبه تأسیسی داشته باشد و صرفاً به منزله اعلام ورود دولت جدید به صحنه بین‌المللی است (رضانی قوام‌آبادی، ۱۳۹۵، صص. ۴-۵).

دولت به‌عنوان تابع حقوق بین‌الملل بر اساس موافقت‌نامه مونته‌ویدئو ۱۹۳۳، دارای معیارهای جمعیت پایدار و دائمی، سرزمین مشخص، کنترل مؤثر بر قلمرو خویش و توانایی برقراری روابط با سایر دولت‌ها، است (ماده ۱). از آنجایی که حقوق بشر و تعیین سرنوشت^۳ در حقوق بین‌الملل اهمیت بیشتری پیدا کرده است؛ اخیراً پیشنهاد شده است که باید استانداردها و انتظارات جامع بین‌المللی را در مورد این موضوعها برآورده سازد. این توسعه، با به رسمیت شناختن کشورهای جدید در اروپای شرقی و اتحاد جماهیر شوروی، توسط دستورالعمل جامعه اروپایی (۱۹۹۱) مورد حمایت قرار گرفت و بعداً به یوگسلاوی سابق گسترش یافت (Kohen, 2006, p. 6).

تحول در نهاد شناسایی به وجود آمده است. در عصری که منشور در مقدمه‌های خود از ایمان ملل متحد به حقوق اساسی بشر و... سخن گفته است. در ماده ۱ بند ۳

1. International Custom

2. Montevideo Convention on the Rights and Duties of States 1933

3. Human Rights and Self-Determination

بدون تمایز برای همگان، همکاری بین‌المللی را جزء اهداف منشور قرار داده‌اند. در ماده ۵۵ بند ۳ اعضا متعهد به «احترام جهانی و مؤثر حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه بدون تبعیض» شده‌اند. اعلامیه جهانی حقوق بشر و همچنین اعلامیه وین در مقدمه خود حمایت از اقلیت‌های قومی، مذهبی و... و در کل رعایت حقوق بشر و حقوق بشردوستانه را متذکر شده‌اند؛ بیانگر این است که دولت در فقدان ارزش‌های جهان‌شمول و قواعد بنیادین حقوق بین‌الملل معاصر، از سوی جامعه بین‌المللی مورد شناسایی قرار نخواهد گرفت (Meron & Martinus, 2007, p. 680)، «حقوق بشر، حاکمیت قانون و حکمرانی مطلوب اساس نظم عمومی بین‌المللی قلمداد می‌شوند» (عسکری و ساعدی، ۱۳۹۷، ص. ۱۸۷).

رویه دولت‌ها نشان می‌دهند که فقط مؤثر بودن، سبب ایجاد دولت نمی‌شود؛ برای مثال، در رودزیای جنوبی و نامیبیا که حاکمیت بر سرزمین از طریق انکار حق تعیین سرنوشت یک ملت به وجود آمد و یا تهاجم دولت عراق به کویت (۱۹۹۰)، که از طریق توسل به زور صورت گرفت، مورد شناسایی قرار نگرفتند. درمقابل، کشورهایمانند: چکسلواکی سابق، اتریش، اتیوپی، دولت‌های منطقه بالتیک و لهستان؛ با عدم مؤثر بودن موجودیتشان را به عنوان دولت حفظ کردند (عسکری و ساعدی، ۱۳۹۷، صص. ۱۸۷-۱۸۸)؛ بنابراین، فقط کنترل مؤثر برای تشکیل دولت طالبان کافی نیست بلکه معیار دیگری لازم است.

۲-۲. مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت

مشروعیت به معنای انطباق عملکرد و رفتار یک دولت با دیدگاه شهروندان یا سایر دولت‌ها است (Azizi, 2022, p. 6). امارت اسلامی افغانستان به گمان طالبان، مشروع است و از جامعه جهانی توقع دارند که به رسمیت شناخته شود. در خصوص نوع نظام سیاسی و ساختار قانون اساسی کشورها حقوق بین‌الملل عموماً حکمی مشخص ندارد. ویژگی مردم‌سالارانه حکومت نیز از سوی منشور سازمان ملل، شرط عضویت در این نهاد جهانی دانسته نشده است (توکلی، ۱۳۹۰، صص. ۳ و ۸، Azizi, 2022, p. 8). یک زمان است که دولت الف دولت ب را به رسمیت نمی‌شناسد چون دولت ب از نظر قانونی واجد شرایط نیست، این نوع عدم شناسایی اندک است. نوع دوم به گونه‌ای است که دولت ب از لحاظ قانونی مشکل ندارد؛ اما دولت الف به دلایل سیاسی مایل به شناسایی نیست (Brownlie, 1983, p. 198).

رویکرد منشور، برگرفته از نظام حقوق بین‌الملل سنتی بود که از نظریه و معیار

اعمال «قدرت مؤثر»^۱ بهره می‌گرفت. ارجاع صریح به این نظریه در رأی داوری تینوکو منعکس شده است. داور در این پرونده، دولت فردریکو تینوکو^۲ را یک دولت مستقل واقعی قلمداد کرد. از سوی برخی کشورهای آمریکای لاتین و اروپایی به رسمیت شناخته شد (Brownlie, 1983, p. 198). دکترین استرادا نمونه بارز و بازتاب مهم این گرایش مسلط دولت‌ها بوده است که هر دولتی در هر شرایطی باید دولت جدید را به رسمیت می‌شناخت و حق قضاوت در مورد مشروعیت دولت جدید (حتی دولتی که از طریق زور به قدرت رسیده بود) را نداشتند (Azizi, 2022, p. 8) اگر در شرایط کنونی این معیار در جامعه بین‌المللی مدنظر باشد باید حکومت طالبان به رسمیت شناخته شود، درحالی که چنین نیست.

بعد از جنگ سرد بسیاری از نویسندگان بر مؤلفه حق تعیین سرنوشت تأکید می‌کنند و استدلالشان این است که تعیین سرنوشت به این معناست که مردم حق دارند نقش فعالی در تعیین امور خود در آزادی و برابری^۳ ایفا کنند. این ویژگی اصلی و محتوای هنجاری مردم‌سالاری است (Volger, 2010, p. 661)، حکومت‌های مردم‌سالار^۴ اغلب مشروع تلقی می‌شوند و به‌ندرت جنبش‌های قدرتمندی وجود دارند که از سرنگونی نظام مردم‌سالارانه حمایت کنند. مشروعیت مفهوم پیچیده و در حال تحول است که در مکان‌ها و زمان‌های مختلف معانی متفاوت خواهد داشت، همان‌طور که منابع آن نیز از کشوری به کشور دیگر متفاوت است. شاید مشروعیت گاهی ناشی از شناسایی سایر کشورها و یا سازمان ملل و گاهی به‌خاطر حمایت صریح یا ضمنی شهروندان باشد (Center for American Progress, 2016, pp. 8-9)، رویکرد سازمان ملل نسبت به ناقضان حقوق بشر^۵ از قبیل کره شمالی، میانمار و... هم نشان می‌دهد که آنها را به‌خاطر نقض مقررات این حوزه، از سازمان ملل اخراج نکرده است. اسناد جهانی حقوق بشری به یک نحوی از حق مشارکت در حکومت یاد کرده است، به انتخابات آزاد و مشارکت در اداره امور عمومی کشور توجه نموده است (International Covenant on Civil and Political Rights, Article 25)، این اسناد به‌صورت صریح به مشروعیت مردم‌سالارانه به‌عنوان بخشی از روند شکل‌گیری یک دولت اشاره ندارند؛ لذا در شناسایی حکومت‌ها از سوی جامعه بین‌المللی، معیار سنتی

-
1. Effective Power
  2. Frederico Tinoco
  3. Freedom and Equality
  4. Democratic Governments
  5. Violators of Human Rights

(کنترل مؤثر)، موردتوجه قرار گرفته است.

دولت نمی‌تواند به‌تنهایی با زور حکومت کند. برای مؤثر بودن، به قانون نیاز دارد تا انطباق همیشگی و داوطلبانه رعیت را تضمین کند. نمی‌تواند به‌طور کامل یا حتی در درجه اول برای وادار کردن اطاعت به قدرت فرمانروایی یک حاکم تکیه کند. در نتیجه دولت‌ها به‌دنبال تأیید اعتبار خود به‌گونه‌ای هستند که درجه بالایی از رضایت عمومی^۱ داوطلبانه را در فرایند حاکمیت تضمین کنند. رضایت برای حاکمان سودمند است و این در حال تبدیل شدن به یکی از بدیهیات سیاسی است. در کشورهای صنعتی غرب؛ حداقل از اواسط قرن نوزدهم، چنین اعتباری به‌طور فزاینده‌ای توسط دولت‌ها جستجو و به‌دست آمده است و اکنون اکثر کشورهای جهان به‌دنبال تقلید از آن هستند (Franck, 1992, p. 48). این رویکرد جدید باعث شد که بعضاً حکومت‌های برخاسته از کودتای نظامی از سوی دیگران مورد شناسایی قرار نگیرند. اولین تلاش بین‌المللی برای ترویج حکومت مردم‌سالارانه، در پی کودتا علیه حکومت منتخب آریستید^۲ در هائیتی بود (Marks, 2011, p. 520). این رویکرد در قاره آفریقا هم موردتوجه قرار گرفت و در واکنش به کودتاهای نظامی در کشورهای مختلف عضویت آنها را تعلق و تحریم‌های اقتصادی علیه‌شان وضع کردند. همچنین سازمان ملل بر مشروعیت مردم‌سالارانه دولت‌های منتخب جدید در ساحل عاج (۲۰۱۱) و گامبیا (۲۰۱۷) تکیه کرد (de Wet, 2019, p. 473). پس از استعمارزدایی، کودتاها در آفریقا فراگیر بوده‌اند. در مجموع ۴۱ کشور از ۴۸ کشور با کودتای موفق یا ناموفق روبه‌رو شده‌اند (McGowan, 2003, p. 345). همچنین راجع به برکناری رئیس‌جمهور هندوراس در سال ۲۰۰۹، مجمع عمومی به اتفاق آراء خواستار بازگرداندن فوری ایشان شد و از تمامی دولت‌ها قاطعانه و صریح خواست که کودتاگران را به رسمیت نشناسند؛ بنابراین سازمان ملل از پذیرش اعتبارنامه نمایندگان رژیم کودتا خودداری کردند و نظریه مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت، جایگزین رویه قبلی شد (Roth, 2010, p. 435).

از زمان تصویب منشور تا پایان جنگ سرد، ۱۵۵ کودتای موفق در جامعه بین‌المللی اتفاق افتاده‌اند و رویکرد سنتی حقوق بین‌الملل (اعمال قدرت مؤثر) در شناسایی دولت‌ها موردتوجه بوده و در طول جنگ سرد هیچ‌یک از کودتاهای نظامی، حتی کودتاهایی که علیه دولت‌های منتخب مردم انجام شدند، با محکومیت جهانی مواجه نشدند (Azizi, 2022, p. 11)؛ اما آمریکا و اعضای اتحادیه اروپا با فروپاشی اتحاد

1. General Satisfaction
2 Jean-Bertrand Aristide

شوروی سابق، راجع به شناسایی آنها علاوه بر معیارهای سنتی ایجاد دولت، پابندی به حاکمیت قانون و مردم‌سالاری، از جمله رعایت قواعد و مقررات منشور پاریس (۱۹۹۰) و سند نهایی هلسینکی (۱۹۷۵) را نیز لحاظ کردند؛ بنابراین، بعد از پایان جنگ سرد، رعایت حقوق بشر و حقوق اقلیت‌ها در گفتمان رسمی کشورها، به‌عنوان یکی از شروط شناسایی دولت‌ها مطرح شدند و در حقوق بین‌الملل معاصر ایجاد نشدن دولت از طریق توسل به‌زور، شرط دیگری است که به ایجاد دولت جدید مشروعیت می‌بخشد (عسکری و ساعدی، ۱۳۹۷، ص. ۱۸۹).

گاهی حکومت‌ها توسط انقلاب مردمی^۱ ساقط می‌گردد. از زمان تشکیل سازمان ملل، ۲۸ مورد از انقلاب‌های مردمی در جهان رخ داده‌اند. یکی از آنها انقلاب ۱۳۵۷ (۱۹۷۸) جمهوری اسلامی ایران است که از سوی اکثر دولت‌های جهان به‌رسمیت شناخته شد و نمایندگان ایران نیز در سازمان ملل مورد پذیرش قرار گرفتند (Azizi, 2022, pp. 9-10). تغییر حکومت در نتیجه‌ای جنگ داخلی، نیز از سوی جامعه جهانی مورد استقبال و نمایندگان آنها در سازمان ملل پذیرفته شده‌اند. بجز در مورد حکومت طالبان که از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۱ به‌رسمیت شناخته نشد (Azizi, 2022, pp. 20-21-22) و همچنین از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳.

آنچه در باب مشروعیت حکومت بیان شد عام و کلی بود؛ اما به‌طور خاص در جهان اسلام راجع به مشروعیت حکومت، پس از پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)، در میان دو گروه بزرگ شیعه و سنی که هر کدام از «مکتب امامت» و «مکتب خلافت»، دیدگاه‌های ویژه‌ای به خود گرفتند، یک موضوع اختلافی است. در میان اهل سنت چند دیدگاه عمده مطرح هستند که یکی از آنها استیلا و زور و غلبه است و راجع به حکومت طالبان همین دیدگاه صدق می‌کند (ن.ک: نجفی و دیگران، ۱۳۹۹، صص. ۲۴۲-۲۵۳؛ موسوی و دیگران، ۱۴۰۱، صص. ۹۰-۱۰۴ و دلداری، ۱۳۹۹، صص. ۱۲۵-۱۳۸).

در سال ۱۹۵۷ جان فاستر دالس^۲، وزیر امور خارجه آمریکا گفت: به‌رسمیت شناختن سیاسی همیشه یک امتیاز است نه یک حق و ما می‌دانیم که رژیم کمونیستی چین وجود دارد و در کره با ما جنگیده است؛ اما به‌رسمیت شناختن سیاسی از سوی ما به‌رژیم شناخته شده حقوق و امتیازات ارزشمند، اعتبار و نفوذ بیشتری را در داخل و خارج می‌بخشد. هیچ‌چیز به‌طور خودکار در مورد شناسایی

1. People's Revolution

2. John Foster Dulles

وجود ندارد و هرگز صرفاً با گذشت زمان مجبور به شناسایی نمی‌شود (Brownlie, 1983, p. 198)، یعنی قدرت مؤثر مدنظر قرار نگرفته است بلکه معیار دیگر (مشروعیت)، لازم است.

۳. نگاهی به اعمال یکجانبه دولت‌ها

اعمال یکجانبه دولت‌ها، از سال ۱۹۹۷ در دستور کار کمیسیون حقوق بین‌الملل^۱، قرار گرفت (کریمی، ۱۴۰۰، ص. ۲۹۹)، دولت‌ها اعمال یکجانبه با ماهیت حقوقی و سیاسی می‌توانند ایجاد کنند، میان این دو تمایز وجود دارد: اولی مشمول قوانین بین‌المللی خواهد بود و عدم رعایت آن موجب مسئولیت بین‌المللی^۲ دولت صادرکننده می‌گردد؛ اما دومی دولت را فقط در زمینه سیاسی متعهد می‌سازد، در صورت عدم رعایت تنها پیامد سیاسی دارد (DOCUMENT A/CN.4/569 and Add. 1, 2006, p. 173، محبی و دیگران، ۱۴۰۰، صص. ۳۱۰-۳۱۱ و شایگان و عبدالهی رودمعهجی، ۱۴۰۰، ص. ۶۹۷). هر عمل حقوقی ایجاب می‌کند که قصد ایجاد آثار حقوقی ناشی از آن وجود داشته باشد؛ وقتی عمل یکجانبه‌ای ابراز می‌شود، دولت ایجادکننده آن باید مطابق همان عمل رفتار نماید (محبی و دیگران، ۱۴۰۰، ص. ۳۰۵).

«عمل یکجانبه یک دولت، به‌معنای اعلامیه یکجانبه‌ای است که توسط یک دولت به‌منظور ایجاد آثار حقوقی معینی بر اساس حقوق بین‌الملل تنظیم شده است.» (DOCUMENT A/CN.4/569 and Add. 1, 2006, p. 174) یکجانبه‌بودن اعمال، این است که یک اراده برای ایجاد آثار حقوقی آن کافی است و با چنین حالتی، می‌تواند میان اعمال یکجانبه شکلی و ماهوی تمایز ایجاد کند و باعث می‌شود اعمال یکجانبه‌ایی که صرفاً از نظر شکلی یکجانبه هستند، مانند: شناسایی، اعتراض، اعلان جنگ، الحاق به‌معاهده، اعلامیه پذیرش صلاحیت یک نهاد قضایی همچون دیوان و... از حیثه مطالعه اعمال یکجانبه ماهوی فاصله بگیرند. چنین مفاهیمی فقط به‌دلیل اراده دولت صادرکننده، پدید نمی‌آیند بلکه مقررات حقوق بین‌الملل عرفی یا معاهده‌ای مانند اعلام اعتراض و جنگ، یا در جهت واکنش به یک واقعیت موجود مانند شناسایی یک وضعیت یا کشور، پدید می‌آیند (کریمی، ۱۴۰۰، الف، صص. ۳۰۰-۳۰۵؛ حدادی و کریمی، ۱۳۹۷، ص. ۲۹۲ و کریمی،

1. International Law Commission
2. International Responsibility

۱۴۰۰. ب، ص. ۹۸)، شناسایی، الحاق به یک معاهده، اعتراض و... همگی از نظر شکلی عمل یا اعلامیه یکجانبه^۱ به‌شمار می‌آیند و هر یک تابع نظام حقوقی متفاوتی هستند (حدادی و کریمی، ۱۳۹۷، ص. ۲۹۲)؛ بنابراین شناسایی جزء اعمال یکجانبه شکلی دولت‌ها به حساب می‌آید. اعمال یکجانبه سیاسی است نه حقوقی؛ که دولت صادرکننده را فقط در زمینه سیاسی متعهد می‌سازد و در صورت عدم رعایت، پیامد آن هم سیاسی خواهد بود.

۴. مواضع جامعه بین‌المللی راجع به شناسایی دوزوره حکومت طالبان

در جریان جنگ داخلی، طالبان اولین بار به‌عنوان یک گروه شورشی در سال ۱۹۹۴ در استان قندهار ظاهر شد و در ۲۷ سپتامبر ۱۹۹۶ کابل را به‌تصرف خود درآورد و امارت اسلامی افغانستان را در بخش‌هایی از کشور که تحت کنترل داشت تأسیس کرد (Gooneratne, 2014, p. 381). یک نظام حکومتداری دو مسیره، شورای رهبری سیاسی - نظامی به‌نام شورای عالی در قندهار و دفتر اجرایی به‌نام شورای وزیران در کابل تشکیل دادند. مخالفان (هزاره‌ها؛ تاجک‌ها و ازبیک‌ها)، حاکمیت طالبان را نپذیرفتند و از طریق جبهه متحد اسلامی ملی برای نجات افغانستان، معروف به اتحاد شمال به مقاومت علیه طالبان پرداختند (Ibrahimi, 2017, pp. 947-948).

سرپرست وزارت امور خارجه طالبان در ۱۰ اکتبر ۱۹۹۶ طی نامه‌ای به سازمان ملل، خواهان به رسمیت شناختن امارت اسلامی افغانستان، به‌عنوان تنها حکومت مشروع افغانستان شد؛ اما حکومت ربانی همچنان در سطح بین‌المللی به‌عنوان نماینده دولت افغانستان شناخته می‌شد (Wolfrum & E. Philipp, 2002, pp. 566-567). کمیته اعتبارنامه سازمان ملل، تصمیم‌گیری در مورد اینکه کدام طرف بعد از این نماینده افغانستان باشد، را به تأخیر انداخت و باعث شد که نمایندگی از افغانستان در مجمع عمومی سازمان ملل، کماکان برای دولت مجاهدین باقی بماند. این کمیته از فضای عمومی که در سازمان ملل وجود داشت، متأثر شد (عزیزی، ۱۴۰۰، صص. ۱۲-۱۳)؛ زیرا در این سال‌ها، عملکرد حکومت طالبان، نسبت به حقوق بشر و به‌ویژه راجع به حقوق زنان، مورد انتقاد شدید جامعه بین‌المللی قرار داشت.

ائتلاف بین‌المللی به‌رهبری آمریکا در ۷ اکتبر ۲۰۰۱، جهت سرنگونی حکومت طالبان و بیرون راندن نیروهای القاعده از افغانستان، حملات هوایی را آغاز نمودند. مبنای قانونی آنها، قطعنامه ۱۳۶۸ شورای امنیت بود که در ۱۲ سپتامبر ۲۰۰۱

به تصویب رسید. سرانجام جبهه اتحاد شمال به دور اول حکومت طالبان بدون اینکه از سوی جامعه بین‌المللی به رسمیت شناخته شود، نقطه پایان گذاشت. دولت جدید (جمهوری اسلامی افغانستان)، با کمک‌هایی مالی و فنی جامعه بین‌المللی برخی اصلاحات اساسی را به اجرا درآورد و افغانستان بین سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۵ روند صعودی داشت و با کمرنگ شدن توجه آمریکا و متحدانش به‌ویژه پس از حمله به عراق (۲۰۰۳)، روند صعودی کاهش یافت. نیروهای طالبان با حمایت پاکستان توانستند سازمان‌دهی مجدد و حملات خود را افزایش دهند. احساس عدم اطمینان این وضعیت، همراه با کاهش شدید کمک‌ها به افغانستان و انتخابات ریاست جمهوری پُرمناقشه (۲۰۱۴)، سطح تهدیدها را افزایش دادند (Bizhan, 2018, p. 5). طالبان از یک گروه شورشی ناچیز به یک جنبش سیاسی مسلحانه با نفوذ در مناطق جنوب و شرق افغانستان تبدیل شدند. در سال ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ ساختارهای حکومتی، از جمله نقش استاندارها و کمیسیون‌های استانی و فرماندارها را توضیح دادند و در امور صحت و آموزش نیز وارد فعالیت شدند. در آگوست ۲۰۰۷، طالبان به سازمان بهداشت جهانی (WHO) و صندوق کودکان سازمان ملل (UNICEF)، اجازه اجرای پویش مردمی فلج اطفال را دادند و به‌نحوی تعامل و همکاری‌شان را در امور بشردوستانه برای جامعه بین‌المللی نشان دادند (Jackson, 2018, p. 8). این فعالیت‌ها باعث شد تا آمریکایی‌ها به تدریج با طالبان وارد مذاکره و گفتگو شوند.

در یک دهه‌ای اخیر طالبان همواره در گفتگوها وانمود کردند که در پی انحصار سیاسی نیستند و اذعان داشتند که باید با جمهوری اسلامی افغانستان به توافق صلح دست یابند (Osman et al, 2016, p. 6). بدین‌لحاظ، شورای امنیت طی قطعنامه ۱۹۸۸، که در تاریخ ۱۷ ژوئن ۲۰۱۱ به تصویب رسید، با توجه به درخواست دولت افغانستان کمیته تحریم‌ها را به دو دسته تقسیم کرد: یک بخش تحریم‌ها را علیه گروه القاعده در نظر گرفت و بخش دیگر از تحریم‌ها به آن دسته از افراد و نهادهایی که به طالبان تعلق داشت و صلح و امنیت را در افغانستان به چالش می‌کشیدند، اختصاص یافت (S/RES/1988, 2011, pp. 2-3).

اولین اقدام با هدف برقراری صلح^۱ بین حکومت افغانستان و طالبان، در زمان اوباما اتفاق افتاد. از سوی آمریکا در سه سال (۲۰۱۳-۲۰۱۲-۲۰۱۱)، تلاش‌هایی صورت گرفت؛ اما نتیجه‌ای قابل توجه در پی نداشت. در تاریخ ۲۸ دسامبر ۲۰۱۴ دولت اوباما

به مأموریت جنگی نظامیان آمریکا در افغانستان نقطه پایان گذاشت و بخش بزرگی از نیروهای آن، همراه نیروهای آیساف از افغانستان خارج شدند (سهیلی نجف‌آبادی و دیگران، ۱۳۹۹، ص. ۱۷۸)، به‌صورت جدی، طرح خروج کامل نیروهای آمریکا از افغانستان و توافق با طالبان در دوران ترامپ، مطرح شد چون ایشان منتقد مداخله آمریکا در افغانستان بود (اصلانی و دیگران، ۱۴۰۰، ص. ۵۰۹)، بدین‌منظور، زلمی خلیل‌زاد پشتون‌تبار و اصالتاً افغانستانی را که با فرهنگ و زبان طالبان خوب آشنا بود، جهت مذاکرات با طالبان انتخاب کرد که بعداً حکومت بایدن مأموریت ایشان را به‌خاطر داشتن چنین ویژگی، تمدید نمود. این انتخاب به‌ضرر دیگر اقوام تمام شد.

خلیل‌زاد، دو سند مهم را به امضاء رسانید: بیانیه مشترک ایالات متحده آمریکا و جمهوری اسلامی افغانستان (فوریه ۲۰۲۰) و موافقت‌نامه دوحه میان ایالات متحده آمریکا و طالبان (۲۹ فوریه ۲۰۲۱). آمریکا عهده‌دار پیگیری اجرای مفاد این دو سند از طریق شورای امنیت شده بود که در نتیجه چنین تعهدی، مفاد این دو سند مذکور تحت عنوان ضمیمه الف و ضمیمه ب به قطعنامه شماره ۲۵۱۳، ۱۰ مارس ۲۰۲۰ شورای امنیت ضمیمه شده است (S/RES/2513, 2020, pp. 1-3) سند دومی، در واقع پیام دوباره به قدرت رسیدن طالبان و زنگ خطر علیه حکومت افغانستان بود که از سوی آمریکایی‌ها به‌صدا درآمد و تأثیرهای بسیار شدید منفی بر روح و روان نیروهای حکومتی و مردم افغانستان برجا گذاشت و به‌سرعت همه چیز دیگرگون شدند.

قطعنامه (۲۵۴۳) شورای امنیت، علاوه بر اینکه از آغاز گفتگوهای صلح در قطر استقبال کرد، در روند صلح افغانستان رعایت حقوق بشر، مشارکت سیاسی زنان، اقلیت‌های قومی و مذهبی و... را، موردتوجه جدی قرار داد (S/RES/2513, 2020, p. 4)؛ اما طالبان جنگ را شدت بخشید، شورای امنیت در ۶ اوت ۲۰۲۱ ترتیب جلسه داد و از دولت‌ها خواست که به طالبان یادآور شوند که حکومت برآمده از زور را نخواهد پذیرفت. در ۱۲ اوت ۲۰۲۱، سه روز قبل از ورود طالبان به کابل، نمایندگان چند قدرت بزرگ بین‌المللی، همسایه‌های افغانستان، چند کشور دیگر به همراه نماینده سازمان ملل و اتحادیه اروپا در یک بیانیه پایانی تأکید کردند، حکومتی را که بر اساس زور به‌قدرت برسد به‌رسمیت نمی‌شناسند (عزیزی، ۱۴۰۰، ص. ۱۷). تا اینجا جامعه بین‌المللی بر پیشبرد مذاکرات صلح و بر عدم شناسایی حکومت برآمده از زور تأکید داشتند؛ اما با فرار رئیس‌جمهور غنی، دیدگاه آنها کمی متفاوت شد.

در قطعنامه ۲۵۹۳، نشانه‌های تغییر رویکرد جامعه بین‌المللی نسبت به طالبان، مشاهده می‌شود؛ زیرا واژه عدم شناسایی حکومت طالبان به‌چشم نمی‌خورد

(S/RES/2593, 2021, para. 2-4). به نظر می‌رسد این بار، رویکرد جامعه جهانی از جمله سازمان ملل، کمی متفاوت از گذشته بوده است؛ اما شورای امنیت در قطعنامه فوق در ضمن توجه به واقعیت موجود و کنترل مؤثر طالبان در افغانستان نظریه مشروعیت مردم‌سالارانه را لحاظ کرد. بعدازآن، در قطعنامه ۲۵۹۶، مأموریت سازمان ملل را در حمایت از مردم افغانستان تمدید کرد و از دبیرکل خواست تا ۳۱ ژانویه ۲۰۲۲ گزارشی کتبی راجع به مأموریت یوناما و وضعیت موجود در افغانستان، به شورای امنیت ارائه کند (S/RES/2596, 2021)، در این قطعنامه هم به عدم شناسایی اشاره نشده است.

طالبان در مدت یکسال اول حکومتشان محدودیت‌هایی زیادی را برای زنان و دختران وضع کردند. تنها روزنه‌ای امید برای آنها، بازبودن دروازه‌های دانشگاه‌ها بودند، که آن هم بر اساس تصمیم کابینه‌ای حکومت طالبان طی مکتوب شماره (۲۲۷۱) وزارت تحصیلات عالی طالبان (۲۹ آذر ۱۴۰۱)، به دانشگاه‌های دولتی و آزاد، دروازه‌های دانشگاه‌ها نیز بر روی دختران و زنان بسته شدند (ارزگانی، ۱۴۰۱)، تاکنون (خرداد ۱۴۰۲) محدودیت‌ها همچنان پابرجاست. پس از تسلط دوباره طالبان بر افغانستان، برای نخستین بار پیش‌نویس قطعنامه توسط آلمان به مجمع عمومی سازمان ملل ارائه شد و سرانجام مجمع آن را با ۱۱۶ رأی موافق در برابر هیچ رأی مخالف و ۱۰ رأی ممتنع به تصویب رسانید. در این قطعنامه رعایت قوانین بین‌المللی بشردوستانه و حقوق بشر و... مورد توجه قرار گرفتند. همچنین ضمن احتراز از شناسایی طالبان به‌عنوان دولت در افغانستان، خواستند که به تعهدهای بین‌المللی و دوجانبه افغانستان پایبند بوده و در مسیر ارتقاء رعایت حقوق بشر و تشکیل دولت فراگیر گام بردارند (Document A/77/L.11.2022).

جمهوری اسلامی ایران هم در جمع کشورهای رأی‌دهنده قرار دارد. صرف‌نظر از اینکه چه روشی به کار می‌گیرد؛ راهبرد هنری است که انسان را قادر می‌سازد در هنگام وجود دو خواست مغایر؛ اول مسائل را خوب بشناسد و بعد روشی را به کار گیرد که حداکثر بهره‌وری و کفایت را به‌همراه داشته باشد (افتخاری و باباهادی، ۱۳۹۸، صص. ۱۱-۱۲)، به نظر می‌رسد، با توجه بر ضرورت و حُسن‌همجواری، اشتراک‌های فراوان، روابط اقتصادی و تجاری و... بر اساس مدارای سیاسی به‌عنوان راهبرد رهبری در نظام جمهوری اسلامی ایران (خرمشاد و برخوردار، ۱۳۹۸، صص. ۶۲-۶۴) و با تکیه بر مقاومت که به‌عنوان یکی از اهداف کلان و جاودانه انقلاب اسلامی، همواره در جمع مؤلفه‌های سیاست خارجی ایران قرار دارد، به شکل فعال

با واکاوی تهدیدهای جدید (جمشیدیها و دیگران، ۱۴۰۰، صص. ۴۰-۴۱)، راهبرد ایران با خروج آمریکایی‌ها و یافتن فرصت؛ در مسیر تعدیل طالبان و راه‌حل مسالمت‌آمیز مسائل افغانستان، قرار دارد.

بعد از مجمع عمومی، شورای امنیت قطعنامه‌های ۲۶۲۶، ۲۶۷۸، ۲۶۷۹ و ۲۶۸۱ را در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ تصویب کرد که در این چهار قطعنامه نیز به عدم‌شناسایی اشاره نشده است؛ اما بعد از بستن دانشگاه‌ها بر روی دختران و زنان و منع کار آنها در نهاد سازمان ملل، لحن دو قطعنامه اخیر متفاوت و جدی‌تر به نظر می‌رسد. به تعقیب قطعنامه اخیر که به اتفاق آراء به تصویب رسیده است، دبیرکل سازمان ملل با نمایندگان ویژه کشورها در مورد افغانستان نشستی سری را در دوحه قطر برگزار کرد و در دیدار مطبوعاتی خود افزود: این نشست در مورد توسعه یک رویکرد مشترک بین‌المللی بود نه در مورد به رسمیت‌شناختن طالبان. فریدون سینی‌رلی اوغلو^۱ را هماهنگ‌کننده ویژه ارزیابی انتخاب کرد تا برای برگزاری جلسه‌ای دیگر تلاش نماید (Statements, 2023)، در گزارش شورای امنیت آمده، اگرچه همه اعضای شورا برای دیدن افغانستان صلح‌آمیز و... تحت یک دولت فراگیر، متحد هستند؛ اما در مورد چگونگی دستیابی به این هدف اختلاف‌نظر دارند (Report, S.C 2023).

۵. ارزیابی عدم شناسایی طالبان و سایر رویه بین‌المللی دولت‌ها بر

اساس حقوق بین‌الملل

اصولاً شناسایی حکومت از سوی بقیه کشورها یک حق ارادی است که برای کشور شناسایی‌کننده آزادی عمل را به همراه دارد. حقوق بین‌الملل صرفاً توانایی این را دارد تا چهارچوب سیاسی این حق را مشخص نماید. بعضاً از سوی برخی اندیشمندان این حوزه تلاش صورت گرفته است تا شناسایی را به یک عمل صرفاً حقوقی منسوب و آن را در زمره شرایط عینی شامل سازند. روش انجام کار دولت‌ها در این زمینه چنین بوده است که شناسایی یک حکومت را فقط عملی سیاسی به حساب آورند؛ مخصوصاً آن زمان که شناسایی با منافع عالی آنها در تضاد نباشد. چون شناسایی حقوق، تکالیفی را به وجود می‌آورد که ممکن است همراه با سود و زیان باشد و به سایر دولت‌ها نیز سرایت کند، بدین لحاظ، اگر دولت‌ها تشخیص دهند که یک تابع یا وضعیت، از لحاظ سیاسی نمی‌تواند آن حقوق را به دست آورد و تکالیف را به عهده گیرد، آن تابع یا

وضعیت را شناسایی نمی‌کنند و از آن فاصله می‌گیرند (فلسفی، ۱۴۰۱، ص. ۴۶۸) که شاهد عینی آن، عدم شناسایی حکومت طالبان است.

در این میان حقوق عهده‌دار این است که صرفاً برای چنین اقدام‌های سیاسی محدوده‌ای مشخص پدید آورد. تکلیف به خودداری از شناسایی زود هنگام که به یک نحوی مداخله در امور داخلی کشورهای دیگر است و همچنین شناسایی نکردن تجمع‌هایی که از طریق ضدیت با مقررات اساسی حقوق بین‌الملل یا زور شکل گرفته باشند، ممنوعیت شناسایی جهت تصاحب منافع ممنوع و سوءاستفاده کردن از حق، در این محدوده‌ها قرار می‌گیرند؛ بنابراین، ضروری است که در قبال شناسایی هر تجمعی، از لحاظ حقوقی وضعیت عینی آن استقرار یافته و از لحاظ سیاسی شروط مرتبط با مشروعیت آن محقق شده باشد (فلسفی، ۱۴۰۱، صص. ۴۶۹-۴۷۱)، هر چند که وضعیت عینی از لحاظ حقوقی، برای طالبان محقق شده است؛ اما از لحاظ مشروعیت سیاسی دچار مشکل است.

راجع به اصول رهنمای شناسایی دولت‌های نوظهور در اتحاد جماهیر شوروی سابق و اروپای شرقی، اعلامیه اتحادیه اروپا (۱۶ دسامبر ۱۹۹۶)، به‌وضوح بر این شرایط مصر است. با توجه به این اعلامیه، حکومت‌های نوپا مانند حکومت طالبان قبل از شناسایی، لازم است تضمین‌هایی را برای جامعه بین‌المللی در جهت موارد ذیل عرضه بدارند: الف) رعایت مقررات منشور سازمان ملل متحد...؛ ب) تأمین حقوق گروه‌های ملی و نژادی و اقلیت‌ها...؛ ج) رعایت حدود مرزهای سرزمینی...؛ د) پذیرش تمامی تعهدهای خلع سلاح و...؛ ه) تعهد راجع به حل همه مسائل مربوط به جانشینی دولت‌ها و... (EUROPEENNE, C.P., 1991). موارد فوق در جامعه بین‌المللی به‌ویژه در نزد کشورهای غربی از اهمیت فراوان برخوردارند و با توجه به قدرت و نفوذ بیشتر آنها موجب شده است که در مورد شناسایی حکومت طالبان هیچ کشوری از بقیه پیش‌قدم نشود تا مبدا تحت افکار عمومی منفی جامعه بین‌المللی قرار بگیرد.

از منطبق اصول ذکر شده در اعلامیه فوق، این مطلب به‌دست می‌آید که این شرایط همگی دربرگیرنده ماهیت سیاسی می‌باشند؛ لذا می‌تواند با شرایطی که مربوط به استقرار روابط سیاسی هستند، همخوانی داشته باشد. شناسایی دولت‌ها همانند سایر عملکرد بین‌المللی آنها نیست و آثار حقوقی ارزشمند به‌جا می‌گذارد؛ به‌عنوان نمونه، در نظام‌های داخلی کشورها، شناسایی یا عدم شناسایی قوه مجریه از دولت خارجی بر کارهای محاکم اثر می‌گذارد. افزون بر آنچه ذکر شد، شناسایی موجب این می‌شود که

هر معاهده معلق بار دیگر به اجراء درمی‌آید؛ دولت شناسایی شده بر اثر آن در محاکم داخلی حق اقامه دعوا پیدا می‌کند و مصونیت‌های لازم را نیز برایش به ارمغان می‌آورد؛ بنابراین، واضح است که همه این نتایج وابسته به انجام همان عمل آزادی دولتی است که بنا بر دلایل سیاسی اقدام به شناسایی دولت نوپا می‌کند، درحالی‌که سایر عملکردها چنین نتایجی را در پی ندارد (فلسفی، ۱۴۰۱، ص. ۴۷۲).

بر این اساس تجمع‌هایی مانند تایوان با اینکه پابرجاست و از اختیار و آزادی عمل در سرزمین خویش نیز برخوردار است؛ اما دولت مستقل به حساب نمی‌آید (فلسفی، ۱۴۰۱، صص. ۴۷۸-۴۷۹)، تصمیم دولت‌ها در این‌باره نقش اساسی و تعیین‌کننده دارند. از آنجایی‌که قاعده حقوقی اساساً ماهیتی انتزاعی و کلی دارد، توصیف وضعیت‌های عینی و گزینش مقوله‌های حقوقی مربوط به آنها کار چندان آسانی به‌نظر نمی‌رسد، به‌ویژه زمانی‌که مفاهیم موجود در فرضیه حقوقی در راستای ایجاد رابطه میان امر واقع و قاعده کفایت نکنند (فلسفی، ۱۳۹۹، ص. ۶۴۲)، در موارد مذکور، تأیید ماهیت حقوقی وقایع اصولاً بستگی به دیدگاه دولت‌ها یا مراجعی دارد که مصمم به اجرای قاعده حقوقی بوده‌اند؛ به‌عنوان مثال، اگر عضویت دولت را متکی بر وجود سه عنصر جمعیت، سرزمین و حاکمیت سازیم و به استقرار و دوام یافتن یک دولت حکم کنیم، به این مشکل اساسی برمی‌خوریم که تطبیق مفهوم دولت بر موارد عینی به‌خاطر عدم شفافیت حد عناصر سه‌گانه با سختی‌هایی مواجه است؛ زیرا اثبات وجود این سه عنصر فوق در تجمعاتی غیردولتی نیز ممکن است؛ بنابراین، نمی‌توان مدعی شد که موجودیت یک دولت صرفاً منوط به تصدیق واقعیات عینی ذکر شده است؛ بلکه معیار و شرایط دیگری را لازم دارد (فلسفی، ۱۳۹۹، صص. ۶۴۲-۶۴۳)، به‌همین‌جهت، توصیف دولت‌های ثالث از طریق شناسایی رسمی در موجودیت یافتن دولت نقش و اهمیتی ویژه یافته است. شناسایی که اصولاً عمل سیاسی تلقی می‌شود و صرفاً بر اساس مصالح و منافع آن دولت‌ها صورت می‌گیرد نه اینکه تابع واقعیات عینی باشد. به‌هرصورت، هر تشکلی ظرفیت این را دارد که دولت نامیده شود به‌شرط آنکه دولت‌های دیگر اراده به شناسایی آن بکنند؛ برای مثال، سریر مقدس (واتیکان)، به‌طور معین نه جمعیت دارد و نه سرزمین (البته دارای سرزمینی هر چند کوچک بر اساس قرارداد با دولت ایتالیا هست)، اما به اقتضای چنین مصالح و منافع امروزی مورد شناسایی قرار گرفته و یک عضو این جامعه به حساب می‌آید؛ زیرا تعداد زیادی از اعضای جامعه بین‌المللی شخصیت حقوقی سریر مقدس را همچون دولت فرض کرده‌اند (فلسفی، ۱۳۹۹، ص. ۶۴۴ و فلسفی، ۱۳۷۱، ص. ۱۸۹)، پس اراده هماهنگ

جامعه بین‌المللی نقش اساسی و تعیین‌کننده دارد.

دولتی که به شناسایی سایر دولت‌ها نرسیده است، الحاق آن به معاهده‌های چندجانبه، به عقیده غالب مستلزم شناسایی آن دولت نیست (فلسفی، ۱۳۹۸، ص. ۳۶۳)، بدین لحاظ، روابط برخی کشورها، به ویژه کشورهای همسایه افغانستان و یا حتی تفاهم‌نامه‌های کشور چین در قسمت استخراج معادن با حکومت طالبان، همان‌طور که خودشان هم اعلان می‌کنند، به معنای شناسایی نمی‌باشد. چون شناسایی دارای ویژگی خاصی است که حالت رسمی دارد و دولت شناسایی شده را عضو جامعه بین‌المللی می‌سازد که سود و زیان آن متوجه بقیه کشورها نیز خواهد بود؛ لذا برای آن، دلیلی از جمله مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت را در نظر می‌گیرند که حکومت طالبان از آن بهره‌مند نیست؛ اما سایر عملکرد بین‌المللی دولت‌ها از چنین ویژگی و تبعاتی برخوردار نیستند؛ بنابراین، دولت‌ها بر اساس منافع و نیازمندی‌هایشان، اختیار آزادی عمل را برای خودشان قائل می‌شوند و با حکومت طالبان ارتباط برقرار می‌کنند که چنین روابطی حکومت طالبان را عضو جامعه بین‌المللی نمی‌سازند.

نتیجه‌گیری

در عملکردهای کشورها تناقض‌های وجود دارد که موجب طرح این سؤال شد: راه‌حل این ناسازواری از منظر حقوق بین‌الملل چیست؟ شناسایی برای حکومت طالبان مهم و سرنوشت‌ساز است، چون بدون شناسایی از سوی دیگر دولت‌ها، آن حکومت قادر به ورود در جامعه بین‌المللی نخواهد بود. حق حیات دولت‌ها در عرصه بین‌المللی متکی به شناسایی است. شناسایی یک دولت یا عدم آن توسط دولت دیگر، یک عمل و اقدام سیاسی یکجانبه و صلاح‌دید است که فی‌نفسه بر موجودیت یک دولت تأثیرگذار نیست و دولت صادرکننده را فقط در زمینه سیاسی متعهد می‌سازد؛ بنابراین، شناسایی یک امتیاز است نه یک حق که قصد دولت صادرکننده در آن، تعیین‌کننده می‌باشد. با تکیه بر حقوق بین‌الملل نمی‌شود به‌عنوان دولت دست یافت؛ زیرا حقوق صرفاً به آثار حقوقی واقعی سیاسی که عبارت از دولت باشد، متوجه است و چهارچوب و محدوده سیاسی این حق را معین می‌کند. جامعه جهانی معیار نوین نظریه مشروعیت مردم‌سالارانه حکومت، که عبارت از پایبندی به مردم‌سالاری، حاکمیت قانون، رعایت حقوق بشر و حقوق اقلیت‌های قومی و مذهبی و ایجاد نشدن حکومت از طریق توسل به زور است را مدنظر دارد، بدین لحاظ، تا هنوز حکومت طالبان را به رسمیت نشناخته‌اند و بدون اصلاحات به رسمیت نخواهد شناخت. سایر عملکرد دولت‌ها که بر

اساس یک‌سری ملاحظات صورت می‌گیرند به‌معنای شناسایی نیست و آثار آن را در پی ندارد و نمی‌توانند حکومت طالبان را عضو جامعه بین‌المللی بسازند. از آنجایی که به‌نظر می‌رسد، سیاستمداران مخالف حکومت طالبان خواهان مذاکره همه‌جانبه؛ برای تشکیل یک حکومتی که بر مبنای مردم‌سالاری و انتخابات، شامل همه مذاهب و اقوام باشد، هستند. در صورتی که طالبان تن به این خواست آنها بدهد و خود افغانستانی‌ها با هم‌پذیری و با تکیه بر مردم افغانستان واقع‌بینانه دنبال راه‌حل باشند، امید برای حل‌وفصل مسالمت‌آمیز مسائل افغانستان در آینده وجود دارد. در غیر آن با توجه به شواهد تاریخی و تعارض منافع قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای، سرنوشت آینده سیاسی افغانستان تاریک خواهد بود؛ زیرا، اگر طالبان در کام کشورهای غربی به‌ویژه آمریکا فرو رود همان‌طور که گمانه‌زنی‌ها وجود دارد، کشورهای شرقی به‌شمول چین، روسیه، ایران، هند و... دیر یا زود از مخالفان طالبان حمایت خواهند کرد و یا بالعکس که در چنین حالت احتمال جنگ داخلی دیگر، بعید نخواهد بود.

فهرست منابع

- ارزگانی (۳۰ آذر ۱۴۰۱). مسدود شدن دانشگاه‌ها بر روی دختران؛ «شرم‌آورترین روز افغانستان...» - <https://nimrokhmedia.com/2022/12/21/blocking-ibna-universities-on-girls/>
- اصلانی، عباس؛ قاسمی‌طاری، زینب و سجادپور، سید محمدکاظم (۱۴۰۰). تغییر در ادراک آمریکا از تهدید در افغانستان و پیامدهای راهبردی برای ایران. *فصلنامه راهبرد، (۱۰۰)*. ۴۹۵-۵۳۰.
- افتخاری، اصغر و باباهادی، محمدباقر (۱۳۹۸). راهبردها و سیاست‌های ارتقای کارآمدی نظام اسلامی در اندیشه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی). *فصلنامه راهبرد، (۹۰)*. ۳۳-۵.
- توکلی، علی (۱۳۹۰). مشروعیت دموکراتیک و تحول در مفهوم شناسایی کشورها و حکومت‌ها. *نشریه پژوهش حقوق عمومی، (۳۲)*. ۳۰-۱.
- جمشیدپها، غلامرضا؛ محمدی، سبحان و مکرمی‌پور، محمدباقر (۱۴۰۰). بایستگی «مقاومت فعال» در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران (الگوی کنش ایرانی - اسلامی در سیاست خارجی). *فصلنامه راهبرد، (۹۸)*. ۶۶-۳۷.
- حدادی، مهدی و کریمی، سیامک (۱۳۹۷). اعمال یکجانبه دولت‌ها به‌عنوان منبع تعهد

- بین‌المللی در حقوق بین‌الملل. نشریه تحقیقات حقوقی، (۸۱)، ۲۸۹ - ۳۱۴.
- حسین خانی، الهام (۱۳۹۰). امنیت افغانستان و مسئله قدرت‌یابی دوباره طالبان. فصلنامه تخصصی علوم سیاسی، (۱۶)، ۲۰۶-۲۴۰.
- خبرگزاری آریانا نیوز (۱۶ شهریور ۱۴۰۰). رونمایی از لیست کامل کابینه طالبان + اسامی وزرا: <https://ariananews.co/news/>. Ibna
- خبرگزاری تسنیم (۱۵ بهمن ۱۴۰۱). وزیر خارجه طالبان: به ۱۰ کشور دیپلمات جدید اعزام کرده‌ایم: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1401/11/15/2848126>. Ibna
- خرمشاد، محمدباقر و برخوردار، یاسر (۱۳۹۸). کاربست مؤلفه مدارای سیاسی در راهبرد رهبری امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه). فصلنامه راهبرد، (۹۰)، ۵۹-۸۶.
- دلدار، علی (۱۳۹۹). مشروعیت حکومت و مداخله نظامی از طریق دعوت در اسلام (سنی) و حقوق بین‌الملل با تأکید بر مشروعیت مقام دعوت‌کننده. نشریه جریان‌شناسی دینی معرفتی در عرصه بین‌الملل، (۴)، ۱۲۱-۱۵۲.
- رمضانی قوام‌آبادی، محمدحسین (۱۳۹۵). از شناسایی دولت فلسطین تا عضویت در دیوان کیفری بین‌المللی. نشریه دولت پژوهی، (۷)، ۱-۴۰.
- سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران - هرات (بی‌تا). تاریخ افغانستان در یک نگاه: <https://herat.mfa.ir/portal/generalcategoryservices/12570>. Ibna
- سهیلی نجف‌آبادی، سهیل؛ حسین خانی، الهام و عمویی، حامد (۱۳۹۹). بررسی آینده پژوهانه حضور ناتو در خاورمیانه و محیط پیرامونی ایران و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه مطالعات بین‌المللی، (۱)، ۱۶۹-۱۹۳.
- شایگان، فریده و عبدالمهدی رودمجنی، مجتبی (۱۴۰۰). کارکرد قواعد آمره در حوزه اعمال یکجانبه دولت‌ها. فصلنامه مطالعات حقوق عمومی، (۲)، ۶۹۵-۷۱۴.
- صادقی، محمدمهدی؛ راعی، مسعود و رئیسی، لیلیا (۱۴۰۱). حاکمیت مردم و شناسایی دولت‌ها. نشریه مطالعات حقوق عمومی، (۳)، ۱۲۹۹-۱۳۱۷.
- عزیزی، آریا (۱۳۹۷). شناسایی از دیدگاه حقوق بین‌الملل اسلام و حقوق بین‌الملل معاصر. نشریه قانون یار، (۶)، ۴۵۷-۴۸۳.
- عزیزی، ستار (۱۴۰۰). شناسایی امارت اسلامی افغانستان (طالبان) از منظر حقوق بین‌الملل. نشریه مطالعات بین‌المللی، (۷۰)، ۷-۲۲.
- عسکری، پوریا و ساعدی، بهمن (۱۳۹۷). تحولات جایگاه نهاد شناسایی در ایجاد دولت جدید: بررسی ادعای داعش مبنی بر ایجاد دولت اسلامی. نشریه مطالعات حقوق عمومی، (۱)، ۱۸۱-۲۰۰.

- فلسفی، هدایت‌الله (۱۳۷۱). روش‌های شناخت حقوق بین‌الملل، شناخت منطقی حقوق بین‌الملل. *مجله تحقیقات حقوقی*، (۱۰)، ۱۴۹-۱۹۰.
- فلسفی، هدایت‌الله (۱۳۹۸). *حقوق بین‌الملل معاهدات*. تهران: فرهنگ نشر نو.
- فلسفی، هدایت‌الله (۱۳۹۹). *سیر عقل در منظومه حقوق بین‌الملل*. تهران: فرهنگ نشر نو.
- فلسفی، هدایت‌الله (۱۴۰۱). *صلح جاویدان و حکومت قانون*. تهران: نشر نو.
- قوام، عبدالعلی؛ برزگر، کیهان و روان‌بد، امین (۱۳۹۳). سازوکارهای شناسایی و تقویت بنیادهای صلح در روابط بین‌الملل. *نشریه رهیافت‌های سیاسی و بین‌المللی*، (۳۷)، ۹-۳۲.
- کاوه، امین (۱۵ آذر ۱۴۰۱). ممنوعیت سفر خارجی طالبان؛ آیا فیصله شورای امنیت سازمان ملل نقض شده است؟: <https://8am.media/ban-on-foreign-travel-of-the-taliban-has-the-decision-of-the-un-security-council-been-violated/>
- کریمی، سیامک (۱۴۰۰ الف). مبانی نظری التزام دولت‌ها به اعمال یکجانبه در ساختار مفهومی حقوق بین‌الملل. *پژوهش‌نامه ایرانی سیاست بین‌الملل*، (۱)، ۲۹۷-۳۲۱.
- کریمی، سیامک (۱۴۰۰ ب). مشروعیت خاتمه ارادی اعمال یکجانبه دولت‌ها در حقوق بین‌الملل. *فصلنامه علمی پژوهشی حقوق عمومی*، (۷۲)، ۹۵-۱۲۵.
- لطفی، فروزان (۱۳۹۸). مفهوم شناسایی دولت‌ها و حکومت‌ها در نظام حقوق بین‌الملل. *نشریه قانون‌یار*، (۱۲)، ۵۵۱-۵۷۰.
- محبی، محسن؛ موسی‌زاده، رضا؛ هرمیداس‌باوند، داود و سلیمی‌مقدم، مهدی (۱۴۰۰). چالش‌ها و ضعف‌های اصول رهنمای ۲۰۰۶ در مورد اعمال یکجانبه دولت‌ها در حقوق بین‌الملل. *پژوهشکده حقوق*، (۵۱)، ۲۹۵-۳۲۹.
- مظاهری جبلی، شاهین و بهنام‌رودسری، یکتا (۱۳۹۸). چگونگی شناسایی و عدم شناسایی یک دولت (برخی ملاحظات کاربردی). *نشریه پژوهش ملل*، (۵۰)، ۵۵-۶۹.
- موسوی، سیدهادی؛ دیرباز، عسکر و قدسی‌فر، نصیبه (۱۴۰۱). مبانی منشائیت و مشروعیت حکومت اسلامی از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای. *نشریه تحقیقات بنیادین علوم انسانی*، (۲۶)، ۸۷-۱۰۸.
- مولائی، مرتضی، (۱۴۰۰). شناخت تهدیدها و فرصت‌های پیرامون جمهوری اسلامی

- ایران (مطالعه موردی طالبان در افغانستان). همایش تخصصی «تهدیدات نوپدید نظامی در گام دوم انقلاب اسلامی». تهران: بازیابی از: <https://civilica.com/doc/1421732>
- نجفی، علی (۱۳۸۹). تنوع قومی، فرهنگی و زبانی در افغانستان ۱. پژوهش‌های منطقه‌ای، (۵)، ۳۹-۸۰.
- نجفی، محمدجواد؛ رحمان ستایش، محمدکاظم و ژرفی یگانه، زهرا (۱۳۹۹). مبانی مشروعیت حکومت از دیدگاه مفسران فریقین. نشریه پژوهش‌های تفسیری تطبیقی، (۱۲)، ۲۳۷-۲۵۸.
- یوسفی (۱۲ شهریور ۱۴۰۱). داستان سقوط پنجشیر. <https://8am.media/the-story-of-the-fall-of-panjshir/>
- Assembly, UN General (1966). *International Covenant on Civil and Political Rights*. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/ccpr.pdf>
- Azizi, S. (2022). Democratic Legitimacy of Governments: From Theory to Practice. *The Journal of Human Rights*, 16(2), 5-28.
- Bellal, A.; Giacca, G. & Casey-Maslen, S. (2011). *International law and armed non-state actors in Afghanistan (1607-5889)*. Retrieved from <http://ui.daneshlink.ir>
- Bizhan, N. (2018). *Building legitimacy and state capacity in protracted fragility: The case of Afghanistan*. Retrieved from <https://ssrn.com/abstract=3166985>
- Brownlie, Ian. (1983). RECOGNITION IN THEORY AND PRACTICE. *British Yearbook of International Law*, 53(1). 197-211. file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/daneshLink10.1093_bybil_53.1.197.pdf
- Center for American Progress (2016). State Legitimacy, Fragile States, and U.S. National Security. By the CAP National Security and International Policy Team, 1-38. <https://cdn.americanprogress.org/wp-content/uploads/2016/09/08062435/StateLegitimacy-report.pdf>
- de Wet, E. (2019). The rôle of democratic legitimacy in the recognition of governments in Africa since the end of the Cold War. *International Journal of Constitutional Law*, 471-478.
- DOCUMENT (1998). The Universal Declaration of Human Rights. *Health and Human Rights*, 3(2), Fiftieth Anniversary of the Universal, 177-183. <http://ui.daneshlink.ir>
- DOCUMENT A/77/L.11. (2022). The situation in Afghanistan. United Nations General Assembly Retrieved from file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/A_77_L.11-EN.pdf
- DOCUMENT A/CN.4/569 and Add.1. (2006). UNILATERAL ACTS OF STATES. [Agenda item 6], Ninth report on unilateral acts of States, by Mr. Víctor Rodríguez Cedeño, Special Rapporteur. <https://legal.un.org>
- DOCUMENT. (1993). *Vienna Declaration and Programme of Action*.

- Adopted by the World Conference on Human Rights in Vienna.
<https://www.ohchr.org>
- DOCUMENT. (2020). *Agreement for Bringing Peace to Afghanistan between the Islamic Emirate of Afghanistan which is not recognized by the United States as a state and is known as the Taliban and the United States of America*. <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/Agreement-For-Bringing-Peace-to-Afghanistan-02.29.20.pdf>
- DOCUMENT. (2020). *Joint Declaration between the Islamic Republic of Afghanistan and the United States of America for Bringing Peace to Afghanistan*. <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/02.29.20-US-Afghanistan-Joint-Declaration.pdf>
- EUROPEENNE, C.P. (1991). *Declaration sur les "lignes directrices sur la reconnaissance des nouveaux Etats en Europe orientale et en Union Sovietique*. CPE Retrieved from <https://ec.europa.eu/dorie/fileDownload.do?docId=391691&cardId=391691>
- Franck, T.M. (1992). The Emerging Right to Democratic Governance. *The American Journal of International Law*, 86(1), 46-91.
- Gooneratne, J. (2014). Facing the Taliban: Experiences of a UN Woman Aid Worker in Taliban Controlled Afghanistan by Anoja Wijeyesekera. *Strategic Analysis*, 38(3), 381-382.
- Ibrhmm .... (2017). Th Tbbbn's Ismmm Emrr of Afghnnssnn (1996–2001) 'Wrr-Making and State-aa knrg' ss an Insurgency Strategy. *Published online: 30 Oct 2017.*, 28(6), 947-972.
- Jackson, A. (2018). *Life under the Taliban shadow government*. Retrieved from <https://cdn.odi.org/media/documents/12269.pdf>
- Kohen, M.. (2006). *Secession: International Law Perspectives*. New York: Cambridge University Press: <https://www.corteidh.or.cr>
- Marks, S. (2011). What has Become of the Emerging Right to Democratic Governance. *The European Journal of International Law*, 22(2), 507-524.
- McGowan, P.J. (2003). African military coups d'état, 1956–2001: frequency, trends and distribution. *The Journal of Modern African Studies*, 41(3), 339-370.
- Meron, L. & Martinus, B. (2007). The Humanization of International Law. *The American Journal of International Law*, (101), 680-684.
- Nations, C. o. t. U. (1945). *Charter of the United Nations*. Retrieved from <https://treaties.un.org>
- Osman, B.; Gopal, A., & Rubin, B. (2016). *Taliban Views on a Future State: Center on International Cooperation*. file:///C:/Users/a/Downloads/Taliban_Views_on_a_Future_State.pdf
- Poya, p. (2019). The Status of Durand Line under International Law: An International Law Approach to the Pakistan-Afghanistan Frontier Dispute. *Journal of Borderlands Studies*, 35(2), 1-15.
- Project, M. C. J. T. D. (1933). *Montevideo Convention on the Rights and Duties of States*. Retrieved from, <https://www.jus.uio.no>
- Qureshi, S. M. M. (1996). Pakhtunistan: The Frontier Dispute Between

- Afghanistan and Pakistan. *Pacific Affairs*, 39(1/2), 99-114.
<http://ui.daneshlink.ir>
- Report, S. C. (2023). *Monthly Forecast-Afghanistan*. Retrieved from https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/2023_06_forecast.pdf
- Roth, B. R. (2010). *Secessions, Coups, and the International Rule of Law: Assessing the Decline of the Effective Control Doctrine*. Melbourne Journal of International Law, (11), 393-440.
<https://digitalcommons.wayne.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1241&ontext=lawfrp>
- Ryngaert, C. & Sobrie, S. (2011). Recognition of States: International Law or Realpolitik? The Practice of Recognition in the Wake of Kosovo, South Ossetia, and Abkhazia. *Leiden Journal of International Law*, 24(2), 467-490.
- S/RES/1988. (2011). *Adopted by the Security Council at its 6557th meeting*. The Security Council Retrieved. from <https://documents-dds-ny.un.org/>
- S/RES/2513. (2020). *Adopted by the Security Council at its 8742nd meeting*. The Security Council Retrieved from [file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/S_RES_2513_\(2020\)-EN.pdf](file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/S_RES_2513_(2020)-EN.pdf)
- S/RES/2543. (2020). *Adopted by the Security Council at its 8759th meeting*. The Security Council Retrieved. from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N20/238/05/PDF/N2023805.pdf?OpenElement>
- S/RES/2593. (2021). *Adopted by the Security Council at its 8848th meeting*. The Security Council Retrieved from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N21/238/85/PDF/N2123885.pdf?OpenElement>
- S/RES/2596. (2021). *Adopted by the Security Council at its 8862nd meeting*. The Security Council Retrieved from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N21/256/08/PDF/N2125608.pdf?OpenElement>
- S/RES/2626. (2022). *Adopted by the Security Council at its 8997th meeting*. The Security Council Retrieved from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/291/52/PDF/N2229152.pdf?OpenElement>
- S/RES/2678. (2023). *Adopted by the Security Council at its 9283rd meeting*. The Security Council Retrieved from [file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/S_RES_2678_\(2023\)-EN.pdf](file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/S_RES_2678_(2023)-EN.pdf)
- S/RES/2679. (2023). *Adopted by the Security Council at its 9283rd meeting*. The Security Council Retrieved from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N23/078/09/PDF/N2307809.pdf?OpenElement>
- S/RES/2681. (2023). *Adopted by the Security Council at its 9314th meeting*. The Security Council, Retrieved from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N23/121/49/PDF/N2312149.pdf?OpenElement>

ement

Shaw, M.N. (2017). *International law, United Kingdom, Eighth edition*, Cambridge University Press. Britain: Cambridge University Press. <https://dokumen.pub>

Human Rights Quarterly, 7(1), 132-154. <http://ui.daneshlink.ir>

Statements (2023). *Secretary-General's press encounter on Afghanistan*. Retrieved from Doha, Qatar <https://www.un.org/sg/en/content/sg/press-encounter/2023-05-02/secretary-generals-press-encounter-afghanistan>

Summary, M. (2010). *Recognition of States: the Consequences of Recognition or Non- Recognition in UK and International Law*. Retrieved from CHATHAM HOUSE: <https://www.chathamhouse.org>

Sungur, Z. T. (2016). Early Modern State Formation in Afghanistan in Relation to Pashtun Tribalism. *Studies in Ethnicity and Nationalism*, 16(3), 437-455. <http://ui.daneshlink.ir>

VOLGER, H. E. (2010). *A Concise Encyclopedia of the United Nations (Second Revised Edition ed.)*: MARTINUS NIJHOFF PUBLISHERS. <http://ui.daneshlink.ir>

Wolfrum, R. & Philipp, C. E. (2002). *The Status of the Taliban: Their Obligations and Rights under International Law*, 559-597. Max Planck UNYB, <http://ui.daneshlink.ir>

References

Askari, P. & Saedi, B. (2017). Changes in the position of the identification institution in the creation of a new state: examining ISIS's claim to create an Islamic state. *Nashreia Motaleaat Hoqq Aomoumi*, (1), 181-200. (In Persian)

Aslani, A.; Ghasemitari, Z. & Sajjadpour, S. M. K (2021). The change in America's perception of the threat in Afghanistan and the strategic implications for Iran. *Fasalnameh Rahbord*, (100), 495-530. (In Persian)

Assembly, UN General (1966). *International Covenant on Civil and Political Rights*. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/ccpr.pdf>

Azizi, A. (2017). Identification from the perspective of Islamic international law and contemporary international law. *Nashreia Ganon Yar*, (6), 457-483. (In Persian)

Azizi, S. (1400). Identifying the Islamic Emirate of Afghanistan (Taliban) from the perspective of international law. *Nashreia Motaleaat Baynoulmelali*, (70), 7-22. (In Persian)

Azizi, S. (2022). Democratic Legitimacy of Governments: From Theory to Practice. *The Journal of Human Rights*, 16(2), 5-28.

Bellal, A.; Giacca, G. & Casey-Maslen, S. (2011). *International law and armed non-state actors in Afghanistan (1607-5889)*. Retrieved from <http://ui.daneshlink.ir>

Bizhan, N. (2018). Building legitimacy and state capacity in protracted fragility: The case of Afghanistan. Retrieved from <https://ssrn.com/abstract=3166985>

Brownlie, Ian (1983). *RECOGNITION IN THEORY AND PRACTICE*.

- British Yearbook of International Law, 53(1). 197-211. file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/daneshLink10.1093_bybil_53.1.197.pdf
- Center for American Progress (2016). State Legitimacy, Fragile States, and U.S. National Security. By the CAP National Security and International Policy Team, 1-38. <https://cdn.americanprogress.org/wp-content/uploads/2016/09/08062435/StateLegitimacy-report.pdf>
- de Wet, E. (2019).). The role of democratic legitimacy in the recognition of governments in Africa since the end of the Cold War. *International Journal of Constitutional Law*, 471-478.
- Deldar, A. (2019). Legitimacy of government and military intervention through invitation in Islam (Sunni) and international law with emphasis on the legitimacy of the calling authority. *Nashreia Jaryan Shounasi Diny Marefati dar aarse Baynoulmelali*, (4), 121-152. (In Persian)
- DOCUMENT A/77/L.11. (2022). The situation in Afghanistan. United Nations General Assembl Retrieved from file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/A_77_L.11-EN.pdf
- DOCUMENT A/CN.4/569 and Add.1. (2006). UNILATERAL ACTS OF STATES. [Agenda item 6], Ninth report on unilateral acts of States, by Mr. Víctor Rodríguez Cedeño, Special Rapporteur. <https://legal.un.org>
- DOCUMENT. (1998). The Universal Declaration of Human Rights, Health and Human Rights. 3(2), Fiftieth Anniversary of the Universal, 177-183, <http://ui.daneshlink.ir>
- DOCUMENT. (2020). Agreement for Bringing Peace to Afghanistan between the Islamic Emirate of Afghanistan which is not recognized by the United States as a state and is known as the Taliban and the United States of America. <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/Agreement-For-Bringing-Peace-to-Afghanistan-02.29.20.pdf>
- DOCUMENT. (2020). Joint Declaration between the Islamic Republic of Afghanistan and the United States of America for Bringing Peace to Afghanistan. <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/02.29.20-US-Afghanistan-Joint-Declaration.pdf>
- DOCUMENT.(1993). Vienna Declaration and Programme of Action. Adopted by the World Conference on Human Rights in Vienna. <https://www.ohchr.org>
- Eftekhari, A. & Babahadi, M. B. (2019). Strategies and policies to improve the efficiency of the Islamic system in the thought of the Supreme Leader (Madazlah al-Ali). *Fasalnameh Rahbord*, (90), 5-33. (In Persian)
- EUROPEENNE, C.P. (1991). Declaration sur les "lignes directrices sur la reconnaissance des nouveaux Etats en Europe orientale et en Union Sovietique. CPE Retrieved from <https://ec.europa.eu/dorie/fileDownload.do?docId=391691&cardId=391691>
- Franck, T.M. (1992). The Emerging Right to Democratic Governance. *The American Journal of International Law*, 86(1), 46-91.
- Gooneratne, J. (2014). Facing the Taliban: Experiences of a UN Woman Aid Worker in Taliban Controlled Afghanistan by Anoja Wijeyesekera. *Strategic Analysis*, 38(3), 381-382.

- Haddadi, M. & Karimi, S (2018). Unilateral acts of states as a source of international obligation in international law. *Nashreia Tahqiqat Hoqoqi*, (81), 289-314. (In Persian)
- Hosseinkhani, E. (2011). Afghanistan's security and the issue of Taliban regaining power. *Fasalnameh Takhassusi Aolom Seyasi*, (16), 206-240. (In Persian)
- Human Rights Quarterly, 7(1), 132-154. <http://ui.daneshlink.ir>
- Ibrhmm .... (2017). Th Tbbbn's Ismmm Emrr of Afghnnsnn (1996–2001) 'Wrr-Making and State-aa knrg' nn Insurgnny Strategy. Published online: 30 Oct 2017, 28(6), 947-972.
- Jackson, A. (2018). Life under the Taliban shadow government. Retrieved from <https://cdn.odi.org/media/documents/12269.pdf>
- Jamshidiha, Gh. R.; Mohammadi, S. & Makramipour, M. B. (2021). The importance of "active resistance" in the foreign policy of the Islamic Republic of Iran (the model of Iranian-Islamic action in foreign policy). *Fasalnameh Rahbord*, (98), 66-37. (In Persian)
- Karimi, S. (2021a). Theoretical foundations of governments' commitment to unilateral actions in the conceptual structure of international law. *Pazoheshnameh Irani seyosat Baynolmelal*, (1), 297-321.
- Karimi, S. (2021b). Legitimacy of voluntary termination of unilateral acts of governments in international law. *Fasalnameh almi Pazohishi Hoqq Amomi*, (72), 95-125. (In Persian)
- Kaveh, A. (6 December, 2022). ban on foreign travel of the Taliban; Has the decision of the UN Security Council been violated?. *Ibna*. <https://8am.media/ban-on-foreign-travel-of-the-taliban-has-the-decision-of-the-un-security-council-been-violated/> (In Persian)
- Khabargozari Ariana News (7 September 2021). Unveiling the full list of the Taliban cabinet + the names of the ministers. *Ibna*. <https://ariananews.co/news> (In Persian)
- Khabargozari Tasnim (4 February 2023). Taliban Foreign Minister: We have sent new diplomats to 10 countries. *Ibna*. <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1401/11/15/2848126> (In Persian)
- Khorramshad, M. B. & Barkhordari, Y (2020). Application of the political tolerance component in the leadership strategy of Imam Khomeini (RA). *Fasalnameh Rahbord*, (90), 59-86. (In Persian)
- Kohen, M. (2006). *Secession; International Law Perspectives*. New York: Cambridge University Press: <https://www.corteidh.or.cr>
- Lotfi, F. (2018). The concept of identifying states and governments in the international law system. *Nashreia Qanonyar*, (12), 551-570. (In Persian)
- Marks, S. (2011). What has Become of the Emerging Right to Democratic Governance. *The European Journal of International Law*, 22(2), 507-524.
- Mazaherijabali, Sh. & Behnam Rudsari, Y. (2018). How to recognize and not recognize a state (some practical considerations). *Nashreia Pazohesh Melal*, (50), 55-69. (In Persian)
- McGowan, P.J. (2003). African military coups d'état, 1956-2001: frequency, trends and distribution. *The Journal of Modern African*

- Studies, 41(3), 339-370.
- Meron, L. & Martinus, B. (2007). The Humanization of International Law. *The American Journal of International Law*, (101), 680-684.
- Mohebi, M.; Musizadeh, R.; Harmidasbavand, D. & Selimi Moghadam, M. (2021). Challenges and weaknesses of the 2006 Guiding Principles on unilateral acts of states in international law. *Pzoheshkadeh Hoqoq*, (51), 295-329. (In Persian)
- Moulai, M. (2021). Recognizing the threats and opportunities around the Islamic Republic of Iran (a case study of the Taliban in Afghanistan). *Homayesh Takhassosi "Tahdidat Naw Padid Nezami Dar Gam Doum Aenqelab Islami"*. Tehran: Retrieved from <https://civilica.com/doc/1421732> (In Persian)
- Mousavi, S.h.; Deirbaz, A. & Qudsifar, N. (2022). The foundations of the origin and legitimacy of the Islamic government from the point of view of Ayatollah Khamenei. *Nashreia Tahqiqat Bonyadin Alom Aensani*, (26), 87-108. . (In Persian)
- Najafi, A. (2010). Ethnic, cultural and linguistic diversity in Afghanistan - 1-. *Pazoheshhaye Mantakaei*, (5), 39-80. (In Persian)
- Najafi, M. J.; Rahman Sataish, M. K. & Jarfi Yeganeh, Z. (2019). The foundations of the legitimacy of the government from the point of view of the commentators of the parties. *Nashreieh Pazoheshhaye Tafser Tatbiqi*, (12), 237-258. (In Persian)
- Nations, C. o. t. U. (1945). Charter of the United Nations. Retrieved from <https://treaties.un.org>
- Osman, B.; Gopal, A. & Rubin, B. (2016). *Taliban Views on a Future State: Center on International Cooperation*. file:///C:/Users/a/Downloads/Taliban_Views_on_a_Future_State.pdf
- Phalsaphi, H. (1371). Methods of understanding international law, logical understanding of international law. *Majalleh Tahqiqat Hoqoqi*, (10), 149-190. (In Persian)
- Phalsaphi, H. (2018). *International law of treaties*. Chap Shashoum, Tehran: Farhang Neshrno. (In Persian)
- Phalsaphi, H. (2019). *The course of reason in the international law system*. Chap dowom, Tehran: Farhang Neshrno. (In Persian)
- Phalsaphi, H. (2022). *Eternal peace and the rule of law*. Chap sewom, Tehran: Nashrno. (In Persian)
- Poya, p. (2019). The Status of Durand Line under International Law: An International Law Approach to the Pakistan-Afghanistan Frontier Dispute. *Journal of Borderlands Studies*, 35(2), 1-15.
- Project, M. C. J. T. D. (1933). *Montevideo Convention on the Rights and Duties of States*. Retrieved from, <https://www.jus.uio.no>
- Qawam, A. A.; Barzegar, K. & Rovanbad, A. (2014). Mechanisms for identifying and strengthening peace foundations in international relations. *Nashreia Rahyafthaei Seyasi wa Bainolmelali*, (37), 9-32. (In Persian)
- Qureshi, S. M. M. (1996). *Pakhtunistan: The Frontier Dispute Between*

- Afghanistan and Pakistan. *Pacific Affairs*, 39(1/2), 99-114.
<http://ui.daneshlink.ir>
- Ramezani-Qavamabadi, M. H. (2015). From the recognition of the Palestinian state to membership in the International Criminal Court. *Nashreia Dawlat Pazohi*, (7), 1-40. (In Persian)
- Report, S. C. (2023). Monthly Forecast- Afghanistan. Retrieved from https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/2023_06_forecast.pdf
- Roth, B. R. (2010). Secessions, Coups, and the International Rule of Law: Assessing the Decline of the Effective Control Doctrine. *Melbourne Journal of International Law*, (11), 393-440.
<https://digitalcommons.wayne.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1241&ontext=lawfrp>
- Ryngaert, C. & Sobrie, S. (2011). Recognition of States: International Law or Realpolitik? The Practice of Recognition in the Wake of Kosovo, South Ossetia, and Abkhazia. *Leiden Journal of International Law*, , 24(2), 467-490.
- S/RES/1988. (2011). Adopted by the Security Council at its 6557th meeting. The Security Council Retrieved. from <https://documents-ddsny.un.org/>
- S/RES/2513. (2020). Adopted by the Security Council at its 8742nd meeting. The Security Council Retrieved from file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/S_RES_2513_(2020)-EN.pdf
- S/RES/2543. (2020). Adopted by the Security Council at its 8759th meeting. The Security Council Retrieved. . from <https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N20/238/05/PDF/N2023805.pdf?OpenElement>
- S/RES/2593. (2021). Adopted by the Security Council at its 8848th meeting. The Security Council Retrieved from <https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N21/238/85/PDF/N2123885.pdf?OpenElement>
- S/RES/2596. (2021). Adopted by the Security Council at its 8862nd meeting. The Security Council Retrieved from <https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N21/256/08/PDF/N2125608.pdf?OpenElement>
- S/RES/2626. (2022). Adopted by the Security Council at its 8997th meeting. The Security Council Retrieved from <https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/291/52/PDF/N2229152.pdf?OpenElement>
- S/RES/2678. (2023). Adopted by the Security Council at its 9283rd meeting. The Security Council Retrieved from file:///C:/Users/EDRIS/Downloads/S_RES_2678_(2023)-EN.pdf
- S/RES/2679. (2023). Adopted by the Security Council at its 9283rd meeting. The Security Council Retrieved from <https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N23/078/09/PDF/N2307809.pdf?OpenElement>

- S/RES/2681. (2023). Adopted by the Security Council at its 9314th meeting. The Security Council, Retrieved from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N23/121/49/PDF/N2312149.pdf?OpenElement>
- Sadeghi, M. M., Rai, M., & Raisi, L (2022). The sovereignty of the people and the identification of governments. *Nashreia Motaleaat Hoqoq Aomomi*, (3), 1299 - 1317. (In Persian)
- Sarconsulgari Jamhori Islami Iran-Herat (BiTA). The history of Afghanistan at a glance. Ibna. <https://herat.mfa.ir/portal/generalcategoryservices/12570> (In Persian)
- Shaw, M.N. (2017). *International law*, United Kingdom, Eighth edition, Cambridge University Press. Britain: Cambridge University Press. <https://dokumen.pub>
- Shaygan, F. & Abdollahirud Moajeni, M (2021). The function of mandatory rules in the field of unilateral acts of governments. *Fasalnameh Motaleaat Hoqoq Aomomi*, (2), 695-714. (In Persian)
- Sohaili-Najafabadi, S.; Hosseinkhani, E. & Amoui, H. (2019). Prospective study of NATO's presence in the Middle East and Iran's surrounding environment and its impact on the national security of the Islamic Republic of Iran. *Fasalnameh Motaleaat Baynoulmelali*, (1), 169-193. (In Persian)
- Statements (2023). Secretary-General's press encounter on Afghanistan. Retrieved from Doha, Qatar <https://www.un.org/sg/en/content/sg/press-encounter/2023-05-02/secretary-generals-press-encounter-afghanistan>
- Summary, M. (2010). Recognition of States: the Consequences of Recognition or Non- Recognition in UK and International Law. Retrieved from CHATHAM HOUSE: <https://www.chathamhouse.org>
- Sungur, Z. T. (2016). Early Modern State Formation in Afghanistan in Relation to Pashtun Tribalism. *Studies in Ethnicity and Nationalism*, 16(3), 437-455. <http://ui.daneshlink.ir>
- Tavakoli, A. (2011). Democratic legitimacy and evolution in the concept of identifying countries and governments. *Nashreia Pazohesh Hoqoq Amomi*, (32), 1-30. (In Persian)
- Uruzgani (21 December 2022). Blocking universities on girls; "Afghanistan's most shameful day". Ibna. <https://nimrokhmedia.com/2022/12/21/blocking-universities-on-girls/>. (In Persian)
- VOLGER, H. E. (2010). *A Concise Encyclopedia of the United Nations* (Second Revised Edition ed.): MARTINUS NIJHOFF PUBLISHERS. <http://ui.daneshlink.ir>
- Wolfrum, R. & Philipp, C. E. (2002). The Status of the Taliban: Their Obligations and Rights under International Law, 559-597. *Max Planck UNYB*, <http://ui.daneshlink.i>
- Yousefi (3 September, 2022). The story of the fall of Panjshir. Ibna. <https://8am.media/the-story-of-the-fall-of-panjshir/>. (In Persian)